

Directa

publicació quinzenal

Núm 382

Del 7/4 al 20/4 de 2015
2 €

www.directa.cat

Entrevista a l'epidemiòleg
Jordi Sunyer, que estudia
els efectes de la
pol·lució atmosfèrica **8-11**

Recordem el pedagog
Francesc Ferrer i Guàrdia
en plena ofensiva
religiosa a les aules **14-15**

Càrrecs de la UE i de
l'exèrcit dels Estats
Units declaren la guerra
informativa a Rússia **16-17**

+SUPLEMENTS:

El negoci de les bases de dades

L'aposta de les empreses per lucrar-se amb informació personal amenaça el dret a la privacitat
PÀG 3-7

/ PAU FABREGAT

Directa

publicació quinzenal

EDITA:
Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
C. Riego núm. 37 baixos esquerra
08014 Barcelona
Tel: 935 270 982 / Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat

DIPÒSIT LEGAL: GI-1528-2005

LICÈNCIA CREATIVE COMMONS:
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra
Derivada 2.5

Aquesta publicació intenta escriure amb
un llenguatge no sexista i no androcèntric

La Directa no comparteix necessàriament
les idees expressades als articles d'opinió

QUI SOM?

Estirant del fil
David Bou i Victor Yustres
Al peu del canó
Marc Rude i Jesús Rodríguez
Miralls
Gemma Garcia
Cruïlla
Matiés Lorente
Impressions
Adrián Crespo i Isabel Benitez
Roda el món
Oriol Andrés i Roger Suso
Poca Broma
Rafael Morata
Expressions
Oriol Fuster
La indirecta
Alex Romaguera
Coordinació web
Manel Ros i Oriol Fuster
Audiovisuals
Sònia Calvó
Fotografia
Victor Serri
Il·lustració
Núria Frago i Ricardo Hermida
Correcció
Laia Bragulat
Edició
Ignasi Franch
Compaginació
Roger Costa Puyal
Disseny gràfic
Jose Téllez, Sergio Espin, Núria Ribes
i Hugo Cornelles
Gestió web
Talaios Koop.
Administració
Karminha
Difusió i Publicitat
Ferran Domènech
Comercial
Pau Fabregat

CORRESPONSALIES:
Baix Llobregat, Berguedà, Barcelonès
Nord, El Camp, Girona, L'Horta, Manresa,
Maresme, Menorca, Osona, La Plana Alta,
Ripollès, Sabadell, Solsonès, Terrassa, Terres
de l'Ebre, Terres de Ponent, Vallès Oriental

CONTACTES:
General directa@directa.cat
Redacció redaccio@directa.cat
Cultura expressions@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Publicitat publicitat@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

Nou anys, nou paper, nou web... ho celebrem a 9 Barris?

Ferran Domènech
@ferranmanlleu

Un any més, s'acosta l'aniversari de la DIRECTA... i ja en són nou. Aquest any, ha estat especial pels fets de Can Vies, per la gran repercussió de *Ciutat Morta* i pels centenars d'històries que s'han explicat a les pàgines de la DIRECTA, però també per la gran quantitat de canvis que està experimentant el col·lectiu: nou web, nova periodicitat, procés de cooperativització, canvis interns... en resum, molta feina. Una feina que es tradueix en l'orgull de saber que estem bastint un projecte comunicatiu de referència i que ho fem des de la base. Per tot això, celebrarem l'aniversari a l'Ateneu Popular de 9 Barris el dia 25 d'abril.

La jornada començarà a les set de la tarda amb una xerrada debat titulada *Mitjans de comunicació: de la cultura de la transició a l'actualitat*. S'ha renunciat al periodisme, a fiscalitzar la gent poderosa? Els mitjans són propietat de la banca o de les professionals de la informació? Les redaccions cooperatives són una alternativa? La xerrada comptarà amb la presència de Mercè Ibarz, Guillem Martínez i Pepe Ribas i serà moderada per Gemma Garcia i Jesús Rodríguez, membres de la DIRECTA.

Després de la xerrada, començaran les actuacions musicals. Un any més, hem intentat sortir dels límits que sovint ens autoimposem quan pensem en un concert de la DIRECTA. Si volem proposar nous elements culturals des de les pàgines de la nostra publicació, també ho hem de fer quan tenim l'oportunitat de muntar un sarau. Tot i això, sovint, posar en pràctica allò que teoritzem és complicat i genera contradiccions: "I si no ve ningú?", "Portem els Catarres i ho *petem* d'adolescents?". En aquest cas, però, ens hem deixat guiar per les companyes de l'Ateneu Popular de 9 barris, sense les quals aquest aniversari no seria possible. Però també hem de fer autocrítica perquè

tenim una assignatura pendent: un any més, la representació de dones dalt de l'escenari serà minsa. En prenem nota i ens comprometem a millorar-ho.

Així doncs, a les nou del vespre, el cantautor de Sant Celoni Joan Colomo donarà el tret de sortida als concerts. La nit continuarà amb l'actuació de The Gramophone Allstars, una banda formada per quinze dels millors músics del panorama *ska* jazzístic. Una banda que ha adaptat el llenguatge de la música jamaicana i la música afroamericana a aquest format poc habitual de la música en directe a casa nostra -només la secció de vents compta amb vuit músics.

A continuació, els Fulanos ens oferiran un espectacle a base de bogaloo, latin soul, funk i salsa. Per qui no els conegui, són la banda que va acollir la llegenda del boogaloo Joe Bataan, amb qui van gravar un disc en directe. En resum: moure els malucs. Finalment, per tancar la nit, tindrem una *sound system* que ja va aparèixer l'any passat durant el vuitè aniversari: els Sonidero Viral rebentaran la pista de ball a ritme d'electrocumbia. Les entrades es posaran a la venda molt aviat al preu de 6 euros.

Ens trobem el 25 d'abril amb moltes ganes de celebrar els primers nou anys! ◀

Els llibres són torxes del pensament

Per Sant Jordi, encenem consciències. És per això que, amb cada nova subscripció, regalarem un llibre que podràs escollir d'entre deu exemplars. Aquests llibres són publicats per editorials que s'agrupen sota el segell de l'associació Llegir en Català, que inclou Periscopi, Meteora,

Alrevés, Sembra Llibres, Saldonar, L'Avenç, Raig verd, El Gall Editor, Tigre de Paper i Llibres del Delicte. Pots trobar més informació sobre els llibres a les pàgines centrals d'aquest número de la DIRECTA, a més d'un pòster que t'agraïrem que pengis a l'ateneu, el bar o la teva llibreria de confiança... La promoció és vàlida del 8 al 25 d'abril, fins a la fi d'existències. Per fer-la efectiva, cal que omplis el formulari de la promoció (directa.cat/santjordi) amb les teves dades i triïs el títol que més t'agradi.

També sortejarem deu llibres entre les persones ja subscriptes a la DIRECTA

com a (petita) mostra d'agraïment pel seu compromís. Si hi vols participar, pots enviar un correu a directa@directa.cat amb el nom de la titular de la subscripció, el llibre pel qual vols participar en el sorteig i l'adreça a la qual voldries que te l'enviéssim.

Volem recordar que el suport econòmic de les lectores és el pilar que ens proporciona independència per no dependre d'annunciant ni de subvencions. Si ja ets subscriptora, t'agraïm el compromís un cop més i, si no, ja no tens excusa per no formar part del nostre projecte!

Entre totes, #EncenemConsciències.

Fa només deu anys, el terme 'big data' es referia als conjunts de dades que, pel seu gran volum, no era possible processar ni se'n podia extreure coneixement. Avui, un cop superades les barreres tècniques, l'acumulació massiva i l'anàlisi de dades ha esdevingut, per a moltes empreses i governs, una pràctica quotidiana i econòmicament rendible. De la mateixa manera que aquest nou negoci floreix, però, és multipliquen els riscos per a les usuàries i les amenaces a la nostra privacitat

Els riscos del 'big data'

La recopilació massiva i la combinació de diferents bases de dades per part d'empreses i governs dibuixa un escenari inquietant en què la nostra privacitat perilla

Centre de dades de l'empresa Google al comtat de Douglas (Geòrgia) / GOOGLE

L'augment de dispositius connectats a Internet planteja riscos importants. Entre ells, la invasió de més espais de privacitat i l'augment de la capacitat de controlar la població

La possibilitat de recollir dades de manera massiva i la capacitat d'analitzar-les en temps real són clau en el desenvolupament d'un mercat de la informació personal

Marc Iglesias

Enguany, l'estrella del World Mobile Congress de Barcelona ha estat l'Internet of Things (Internet de les coses o IOT, en les seves sigles en anglès). Es tracta d'una gamma molt variada de dispositius, aplicacions, vehicles, roba, complements de tota mena i sensors distribuïts pel nostre entorn, capaços de connectar-se a la xarxa i compartir dades en ambdues direccions.

Els efectes de l'IOT ja comencen a ser presents als nostres casos, cases i comunitats i també als sistemes de producció de béns i serveis o a la monitorització del medi ambient. Els rellotges intel·ligents dels *runners*, el control remot dels electrodomèstics o la calefacció de casa, la planificació de les xarxes de transport públic o els controls de pol·lució de les ciutats són exemples de les seves aplicacions pràctiques. Entre les promeses associades al que algunes veus ja qualifiquen de la "nova revolució en tecnologia digital", destaquen el control de la salut, l'augment de la productivitat, l'eficiència energètica o la millora de la seguretat.

Però aquest augment exponencial de dispositius connectats a Internet (i de les dades que són capaços de generar) també planteja riscos importants. Entre ells, la invasió de més i més espais de privacitat, l'augment de la capacitat de control sobre la població o la dependència creixent d'una tecnologia cada vegada més difícil d'entendre per les seves usuàries.

La tele et vigila

A finals de 2013, una família anglesa va denunciar públicament que la seva televisió intel·ligent espiava els seus hàbits

de consum sense permís. Jason Huntley, el pare de la família, va voler esbrinar com LG, l'empresa fabricant de l'aparell, seleccionava els anuncis que apareixien a la seva interfície d'usuari. Huntley, que treballa de consultor especialitzat en tecnologia, es va adonar que, malgrat haver seleccionat les opcions de privacitat perquè el seu televisor no recollís informació, l'aparell continuava enviant dades als servidors d'LG. La informació tramesa, a més, no es limitava als canals i els programes vistos, sinó que incloïa dades sobre els dispositius connectats a l'aparell. Així, en connectar un disc dur extern per veure fotografies a la pantalla, el televisor recollia i enviava un fitxer a l'empresa amb el nom de tots els arxius emmagatzemats al disc dur, incloses les imatges etiquetades amb el nom dels seus fills.

Per acabar-ho d'adobar, quan Huntley es va posar en contacte amb el fabricant per denunciar el que havia descobert, la resposta va ser que ell havia acceptat les condicions de servei d'LG i que, si tenia més dubtes, es dirigís a la botiga on havia comprat l'aparell. La denúncia de Huntley als mitjans de comunicació britànics va fer canviar sobtadament la posició de l'empresa, que va anunciar que investigaria el tema i que la privacitat de les seves clientes era "una qüestió prioritària".

Accepta les condicions de servei?

La majoria de les usuàries, però, no disposen dels coneixements tècnics o del nivell de formació que tenia Huntley. De fet, les denúncies sobre la complexitat de les condicions d'ús que les empreses ens obliguen a acceptar per fer ús dels seus productes i serveis sovintegen des de fa anys i no deixen d'augmentar.

Una investigació feta per la cadena CNN va concloure, el maig de 2014, que les anomenades *polítiques de privacitat* de les pàgines web i les aplicacions mòbils són poc clares, massa llargues i que, per entendre-les, cal tenir un nivell de lectura equiparable als graduats universitaris. A més, la deliberada ambigüïtat amb què estan redactades respon a la voluntat de les empreses de cobrir-se les espatlles davant de possibles reclamacions legals.

Per ajudar les usuàries a entendre les polítiques d'ús que habitualment acceptem sense llegir, l'any 2012, va néixer el projecte sense ànim de lucre Tosdr (acrònim de *terms of service; didn't read*, condicions de servei; no les vaig llegir). Tosdr, que funciona com un complement que hem d'instal·lar al nostre navegador web, llegeix i analitza les condicions dels serveis web més utilitzats. Ressalta i explica, amb un llenguatge entenedor, els punts que poden comprometre la nostra privacitat.

El negoci de les dades

Recollir, analitzar i fer ús de les dades de les consumidores per intentar augmentar les vendes no és cap novetat, però el desenvolupament que ha viscut la tecnologia durant els darrers anys ha modificat completament aquest model de negoci. La capacitat de recollir dades de manera massiva, el desenvolupament d'eines que permeten analitzar-les en temps real i el descens constant dels costos d'emmagatzematge són els factors clau del desenvolupament d'un mercat que, segons les previsions de l'assessoria International Data Corporation, mourà

Continua a la pàgina següent >>>

Twitter ha signat acords amb IBM i empreses especialitzades en serveis de gestió empresarial i màrqueting. Comercialitzar dades de les usuàries és una de les seves apostes de futur

Cadenes de venda al detall i entitats bancàries com el Banc Sabadell també aposten per fer negoci amb la informació que obtenen de les seves clientes

>>> Ve de la pàgina anterior

més de 100.000 milions d'euros l'any 2015. En aquest context i seguint la lògica capitalista aplicada al món digital, són moltes les empreses disposades a treure un profit econòmic de la informació que obtenen de les seves clientes.

“Sabem què estàs pensant”

“Sabem què pensa el món en temps real”, declarava Chris Moody, el vicepresident encarregat de l'estratègia de dades de Twitter, durant la presentació de l'aliança de la seva empresa amb el gegant informàtic IBM l'octubre de 2014. Sis mesos després, l'acord entre les dues companyies per desenvolupar aplicacions que permetin “entendre millor els clients i predir tendències de negoci” ja ha començat a donar els seus fruits: des de mitjan març de 2015, un centenar d'empreses ja utilitzen programes personalitzats que combinen la capacitat d'anàlisi predictiva de les eines d'IBM amb la informació extreta dels 500 milions de piulades que es fan cada dia a la xarxa social Twitter. Tot i que els beneficis de Twitter continuen provenint majoritàriament de la publicitat, la venda directa de dades és una de les seves apostes de futur. En aquesta línia, a banda de la col·laboració amb IBM, la xarxa social ha signat acords amb empreses especialitzades en serveis de gestió empresarial i màrqueting com Oracle, Salesforce o Klout.

Twitter, Google i Facebook són protagonistes de la majoria de polèmiques sobre la privacitat de les seves usuàries. També són exemples recurrents dels esforços que estan fent moltes empreses per treure el màxim profit econòmic de les seves bases de dades, però no són, ni de bon tros, l'únic sector interessat a rendibilitzar aquesta informació.

Cadenes de venda al detall

De fet, entre els primers col·lectius que van apostar decididament per l'anàlisi dels hàbits de compra de la seva clientela hi ha el sector comercial i, especialment, les cadenes de venda al detall, que ja fa anys que recopilen informació a partir de les anomenades targetes de client. A canvi de la possibilitat de gaudir de descomptes i ofertes especials, les persones usuàries proporcionen informació detallada sobre

els seus costums, les seves prioritats i la seva capacitat de despesa a les empreses.

L'any 2012, als Estats Units, es va fer pública una anècdota que, a hores d'ara, ja s'ha convertit en un mite fundacional de la capacitat d'intrusió d'aquestes tècniques de màrqueting en les nostres vides. La cadena Target va fer arribar uns cupons de descomptes destinats a productes de nadons a casa d'unes clientes. El matrimoni, sorprès, va xerrar amb la seva filla adolescent, que va acabar confessant que estava embarassada i que havia amagat la notícia per por de la reacció dels progenitors. Com va saber, Target, que havia d'enviar l'oferta a aquella casa? Doncs, analitzant els hàbits de compra de milers de clientes embarassades i donant per fet que l'adquisició de determinats productes és un senyal inequívoc que, en una determinada llar, hi ha una dona que espera una criatura.

Entitats bancàries

Els bancs també utilitzen les dades de la seva clientela amb la finalitat d'elaborar o segmentar perfils de consumidores. No parlem solament de dades personals, com ara el nom, l'edat o el domicili, sinó també de la informació derivada dels càrrecs, els abonaments i altres moviments dels comptes i de la resta de productes i serveis contractats amb l'entitat.

La valoració de riscos (que determinarà si ens poden concedir un préstec o una hipoteca), la confecció i l'anàlisi de noves propostes i les comunicacions comercials ja s'elaboren mitjançant tècniques automàtiques que utilitzen les nostres dades actuals i històriques.

L'interès creixent per rendibilitzar la informació es fa palès, per exemple, en la modificació del règim per al “tractament de les dades personals per a fins comercials” que el Banc de Sabadell va fer el desembre de 2014. En una carta dirigida a la seva clientela, l'entitat presidida per Josep Oliu avisava que les dades emmagatzemades s'utilitzarien per a “l'oferta, promoció o contractació de béns i serveis propis del banc o de qualsevol altra entitat relatiu al sector financer (banca, assegurances, previsió social, serveis d'inversió) i al no financer (sector immobiliari, gran consum, telecomunicacions, automoció, serveis d'assessorament, formació i oci)”. A més, la clienta autoritza l'entitat a cedir tota la informació a “les entitats que pertanyin al grup empresarial /.../ així com a filials o participades, o a aquelles

Autodefensa digital

L'ús quotidià d'Internet esdevé una font d'informació inesgotable tant per les empreses que ens volen vendre els seus productes com pels governs interessats a saber què fem en cada moment. Tot i que ningú pot garantir-nos la privacitat o la seguretat total a la xarxa, diferents projectes desenvolupen, desinteressadament, eines enfocades a la protecció de les llibertats civils en el món digital.

Privacy Badger: quan entrem a una pàgina web, part del contingut que hi veiem (imatges incrustades, anuncis o l'apartat de comentaris a una notícia, per exemple) pot provenir de dominis i servidors diferents del que nosaltres hem sol·licitat visitar. Privacy Badger registra aquestes adreces i impedeix que els anunciant o qualsevol altra empresa a la qual no haguem donat permís rastregi els nostres moviments a Internet. El

programa ha estat desenvolupat per l'Electronic Frontier Foundation, una organització sense ànim de lucre amb seu a San Francisco. Privacy Badger està disponible pels navegadors Firefox i Chrome i el podeu trobar a les seves seccions de complements.

Tor: és un navegador i una xarxa oberta de servidors que protegeix les dades que enviem per Internet amb múltiples capes de xifrat que imiten l'estructura d'una cebeta. Un cop enviades, les dades circulen a través de diferents nodes fins que arriben a la destinària. Tots els nodes intermedis desconeixen l'origen, el destí final, la posició que ocupen a la ruta d'entrega i el contingut del missatge que hi ha al cor de la cebeta. El Projecte Tor té com a objectiu millorar la privacitat i la seguretat de les seves usuàries i es basa en l'existència dels nodes mantinguts per les voluntàries. Podeu des-

carregar el navegador i col·laborar en el funcionament de la xarxa visitant la web de torproject.org.

Tails: és un sistema operatiu complet dissenyat per ser utilitzat des d'un llapis USB, un DVD o una targeta de memòria a qualsevol ordinador. Tails no deixa cap rastre en la màquina utilitzada i permet un ús anònim d'Internet, a més d'evitar les restriccions o la censura vigent a diferents països. El sistema porta integrades el seguit d'aplicacions preconfigurades, amb la seguretat com a principi fonamental: navegador web, missatgeria, client de correu electrònic, solució ofimàtica, editors d'imatge i so, etc. Tails està basat en Debian GNU/Linux i utilitza la xarxa Tor i diferents eines d'criptació robusta per protegir la privacitat i les dades de les usuàries. Trobareu la distribució i més informació a l'adreça <https://tails.boum.org>.

amb les quals el banc concerta acords de col·laboració". Dit d'una altra manera, s'avisava la clienta que, si no envia la seva oposició per escrit, el Banc Sabadell tindrà carta blanca per recopilar i vendre les seves dades.

Proveïdors de telefonia mòbil

En la mesura que els telèfons mòbils s'han convertit en el dispositiu principal mitjançant el qual ens comuniquem i cerquem informació, aquests aparells esdevenen una eina ideal per aconseguir nous tipus de dades, inclosa la geolocalització de cada usuària. És per això que les empreses proveïdores de telefonia mòbil també han pujat ràpidament al carro del negoci de les dades i utilitzen la seva posició dominant per establir noves línies de negoci.

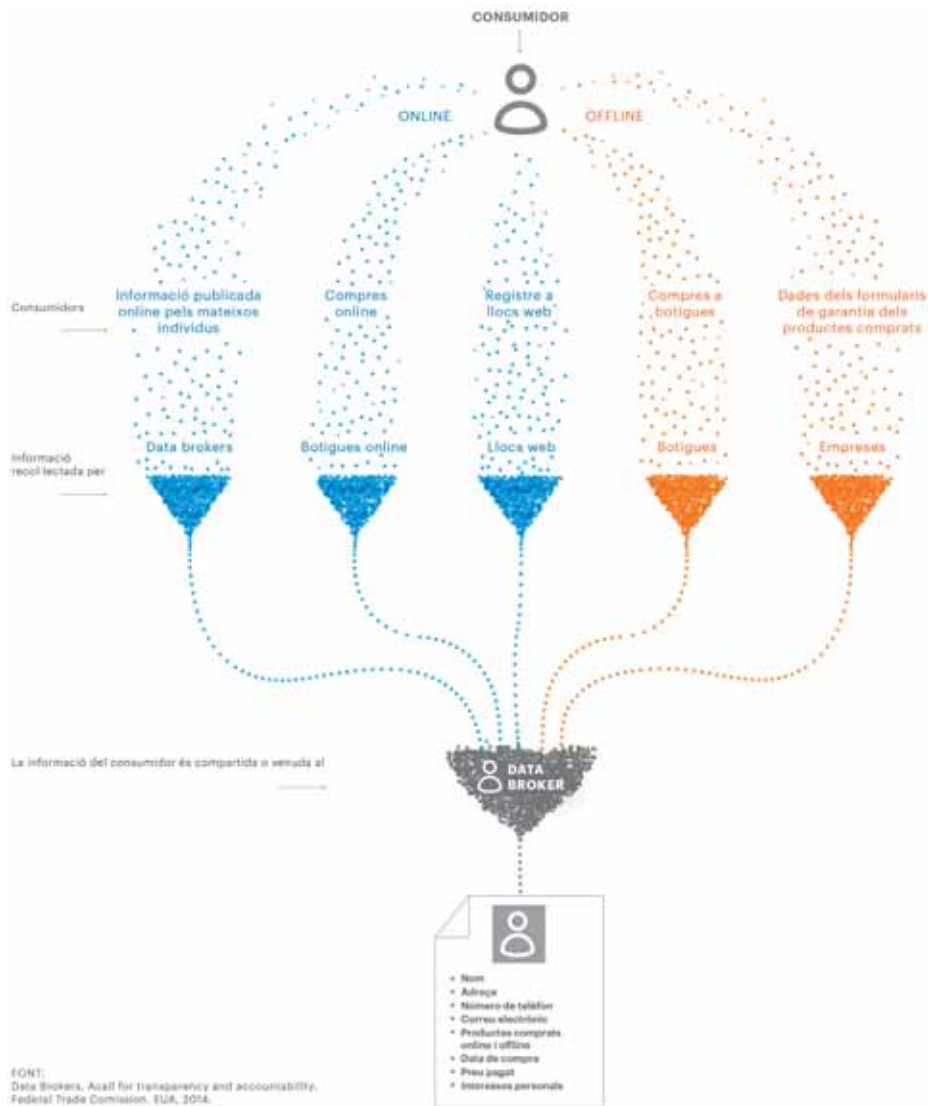
Telefónica, per exemple, comercialitza un producte de geomàrqueting, anomenat Smart Steps, que promet "coneixement basat en el comportament de les masses humanes" per ajudar les empreses i les institucions públiques a prendre "decisiones empresarials fonamentades".

Aquesta tecnologia permet monitoritzar (a partir de les metadades generades pels telèfons mòbils i captades per les antenes de Telefónica) els desplaçaments de la gent per la ciutat. Un cop agrupades i anonimitzades, la clienta del servei obté informació en temps real sobre la quantitat de persones que hi ha en una zona determinada. Ciutats com València i Saragossa ja estan experimentant l'aplicació de Smart Steps en la planificació de la xarxa de transport públic.

Recuperar el control de les nostres dades

Empreses com Telefónica asseguren que les dades que generen i venen passen per filtres d'anonimització. Amb tot, un seguit d'estudis, com el que es va publicar el gener passat a la revista *Science* sobre les dades extretes de l'ús de targetes de crèdit, demostren que, utilitzant una mínima quantitat d'informació personal (com ara, un seguit de piulades o fotos geolocalitzades), és possible tornar a identificar les clientes.

Amb aquest panorama, la solució, per a les usuàries, és mesurar amb cura les necessitats i utilitzar les eines desenvolupades per projectes que, allunyats dels interessos de la indústria i els governs, treballen desinteressadament per defensar el dret a la privacitat i recuperar el control de les nostres dades. ◀

/ ANNA TORNER

'Data brokers'

Conegudes amb el nom de *data brokers* als Estats Units, aquestes companyies es dediquen a comprar o recollir informació sobre la ciutadania continguda en fonts públiques, comercials i governamentals.

Un cop obtingudes, combinen les dades de les diferents fonts i n'infereixen de noves d'acord amb la informació acumulada. Tot i que la seva clientela abraça una gran varietat d'indústries i empreses, podem dividir els productes de les *data brokers* en tres grans famílies: màrqueting, valoració de riscos financers i recerca d'informació sobre persones. Malgrat la seva importància, el fet que aquestes empreses no acostumin a interactuar directament amb les consumidores fa que la seva activitat passi desapercibuda. Les conclusions d'un estudi que la Cambra federal de comerç dels EUA ha dedicat a les *data brokers* són prou clares: cal una regulació legal urgent d'una activitat que es desenvolupa de manera opaca, que impedeix que la ciutadania accedeixi a les seves dades i exerceixi els drets de rectificació i cancel·lació.

La proliferació continua de sensors intel·ligents, càmeres, aplicacions, bases de dades i centres de dades gegantins ens encamina a un entorn on l'individu esdevé una peça més d'una enorme fàbrica de dades global / ZABOU

Escenes quotidianes d'una ciutat

Probablement, no som conscients de la quantitat de vegades al dia que entrem en contacte amb una tecnologia que produeix dades on queden reflectits els nostres actes. Ja sigui a peu de carrer, a casa, a la feina o als espais comercials, la ciutat del segle XXI és una ciutat sota vigilància. Totes aquestes dades poden ser, potencialment, una amenaça per la nostra privacitat. No és exagerat dir que, avui dia, són pocs els moments en què som realment persones anònimes.

A CASA:

1. Videovigilància domèstica: els dispositius que transmeten vídeo sense fils es poden interceptar i es pot capturar el seu senyal des de l'exterior de l'habitatge.

2. Comptadors de llum i termòstats intel·ligents: registren els moments d'ús de diferents electrodomèstics i permeten identificar el comportament quotidià de les habitants de cada llar.

3. Televisors intel·ligents: en un futur immediat, els aparells de televisió connectats a Internet, amb càmera web incorporada, monitoritzaran els hàbits familiars de consum televisiu i l'ús dels espais comuns de la casa.

4. Consoles de videojocs: les generacions de consoles més modernes duen càmeres de vídeo i infrarojos que poden captar i transmetre imatges i so de l'habitació on estan instal·lades sense que la usuària ho sàpiga.

A LA FEINA:

5. Control biomètric d'entrades i sortides: cada vegada més, els sistemes que registren el moment en què les treballadores entren i surten de la feina incorporen sistemes d'identificació biomètrica, com ara empremtes dactilars o reconeixement ocular.

6. Videovigilància: les càmeres situades dins dels recintes laborals i les seves gravacions es poden utilitzar per reconstruir els moviments de la plantilla o per comprovar on es troba una persona concreta en un moment determinat.

7. Monitorització remota: diversos sistemes de control de la productivitat fan captures de pantalla dels ordinadors de les empleades regularment i les envien als càrrecs superiors o a les clientes.

8. Bases de dades personals: a nombroses empreses, les bases de dades personals de les clientes són una eina de treball essencial i d'ús diari. Poden incloure historials financers, de salut o de riscos, entre altres qüestions.

ALS ESPAIS COMERCIALS:

9. Sensors de recompte de persones: s'utilitzen per monitoritzar el tràfic humà a espais comercials i per registrar el temps que passa la gent mirant els aparadors.

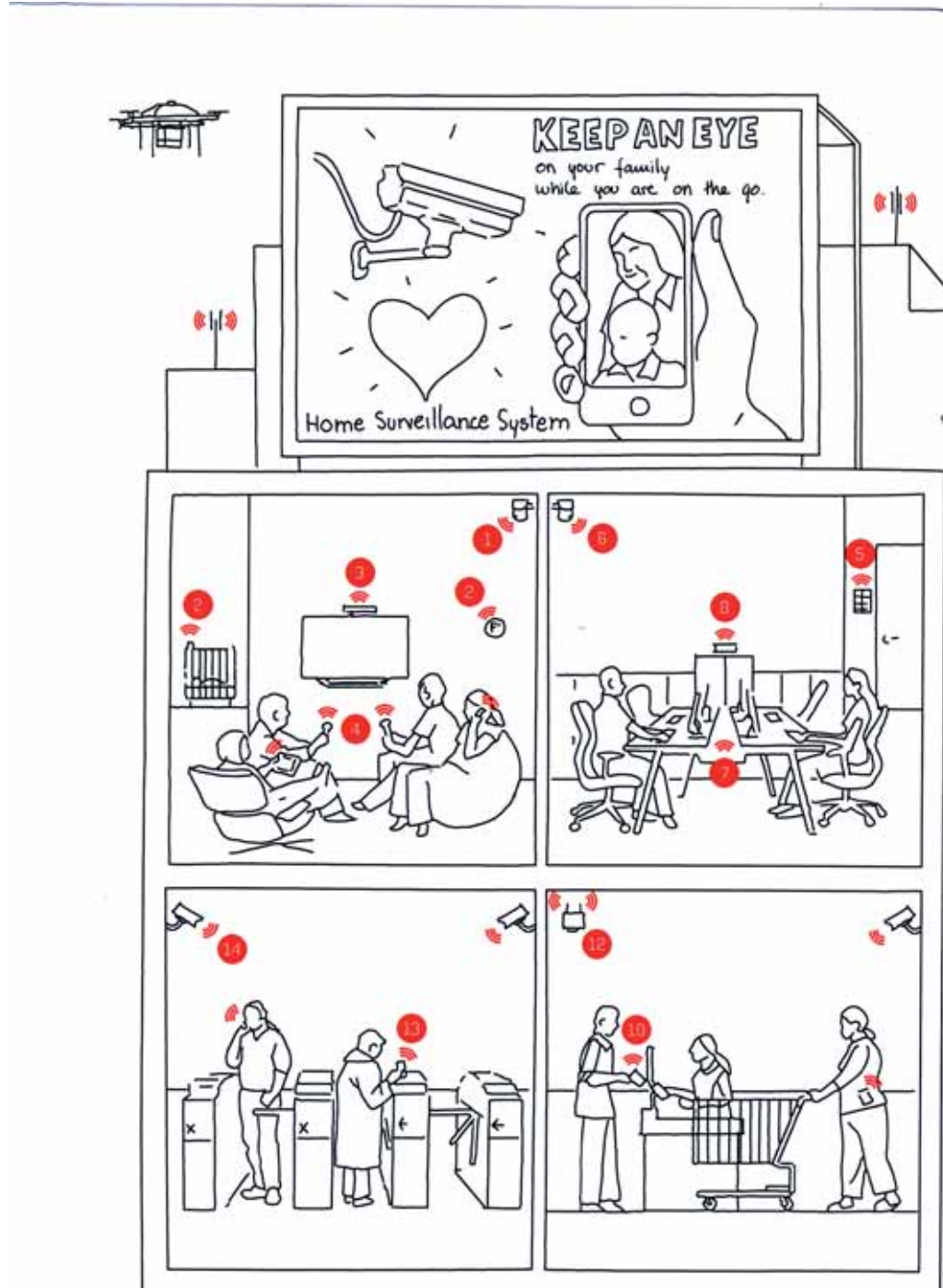
10. Targetes de fidelització: serveixen a l'empresa per crear un perfil de cada consumidora basat en els seus costums i hàbits de compra. A canvi, la usuària té dret a descomptes i ofertes especials.

11. Ibeacons: aquest sistema permet que els comerços enviïn anuncis i ofertes als telèfons mòbils que estan físicament prop de la botiga i tenen instal·lada l'aplicació corresponent. També poden ser utilitzats per rastrejar els moviments de les compradores de la zona.

12. Wi-fi gratuït: a canvi d'oferir accés gratuït a Internet, diversos serveis comercials exigeixen les dades d'identificació a xarxes socials com Facebook o Twitter i la possibilitat d'accedir als nostres perfils.

A LA XARXA DE TRANSPORT:

13. Abonaments de transport públic: les targetes personals úniques de transport, com la T-Mobilitat que la Generalitat de

Catalunya preveu implantar aquest any 2015, registra les dades i els hàbits de desplaçament de les seves usuàries.

14. Videovigilància a les parades i els vehicles: tant les andanes de les estacions com els vagons de tren i metro estan equipats amb càmeres.

15. Serveis de lloguer de bicicletes públiques: les targetes

d'usuària registren el trajecte que s'ha fet i les hores de sortida i arribada de la usuària.

16. Cotxes: les matrícules dels vehicles poden ser registrades per sistemes de reconeixement de matrícules, tant al carrer com als pàrquings. També s'arxivien els trajectes dels automòbils que fan servir sistemes de telepatge com el Teletac.

Jordi Sunyer:

“Per aconseguir reduir la contaminació, abans cal fomentar i abaratir el transport públic”

Entre el gener de 2012 i el març de 2013, gairebé 3.000 infants de 39 escoles de Barcelona i Sant Cugat van ser objecte d'un estudi pioner. Se'ls va sotmetre a un seguit de proves per determinar la seva capacitat de memòria i de treball i, alhora, es va mesurar la contaminació atmosfèrica que respiraven. Els resultats ens mostren, una vegada més, que la mala qualitat de l'aire esdevé un risc ambiental enorme. Un dels autors del treball és Jordi Sunyer, metge epidemiòleg i catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra. És director del Centre d'Investigació en Epidemiologia Ambiental (CREAL), on ha desenvolupat gran part de la seva recerca, centrada en l'estudi de l'asma, les malalties pulmonars i l'efecte de la contaminació sobre les persones. Recentment, ha estat guardonat amb el premi John Goldsmith, considerat el més important dins el món de l'epidemiologia. Bona part de les seves investigacions prenen com a objecte d'estudi Barcelona, la seva àrea metropolitana i la salut de les persones que hi habiten.

Olga Margalef

El darrer estudi que ha presentat el teu equip compara va el desenvolupament dels infants que van a escoles molt i poc contaminades. N'heu tret dades rellevants?

Una de les conclusions de l'estudi mostra que l'aire de l'aula i l'aire del carrer estan igual de contaminats. Així doncs, el que respiren els nens i nenes a l'aula depèn del trànsit del carrer. El que hem pogut comprovar és que la contaminació afecta el cervell infantil, un òrgan especialment sensible perquè està en creixement. La pol·lució atmosfèrica que respiren limita el desenvolupament del còrtex cerebral i retarda el desenvolupament cognitiu.

Què vol dir això i quines implicacions té sobre l'alumnat?

Hem comprovat que hi ha diferències en el desenvolupament de funcions com la memòria de treball (memòria instantània), la funció executiva (capacitat de prendre decisions) i l'atenció sostinguda entre els centres molt i poc contaminats. Això acaba tenint implicacions en el rendiment escolar i també en el comportament dels infants.

Esperàveu obtenir aquests resultats?

Sí, esperàvem veure afectació. Però cal dir que són els resultats més consistents dels darrers 30 anys de recerca. És l'estudi que reflecteix més clarament l'efecte de la contaminació sobre la salut.

Els efectes de la contaminació sobre els infants són preocupants perquè es troben en període de formació i creixement, però la població adulta també en pateix les conseqüències. De quina manera?

Accelera el procés d'envelliment. Una exposició continuada, és a dir, respirar aquest aire cada dia, té efectes sobre

les malalties cròniques més comunes. Té a veure amb les malalties cardiovasculars, les malalties cròniques de pulmó, les neurodegeneratives i d'altres, com la diabetis tipus 2. També és causant de càncer de pulmó. Aquest seria l'efecte crònic, el que afecta la salut a llarg termini. Però també hi ha un efecte agut. És a dir, quan hi ha pics de contaminació, hi ha més crisis agudes: augmenten els atacs d'asma, els ictus o les embòlies. En dies com aquests, a Barcelona, hi ha més ingressos per infart de miocardi a urgències. L'efecte de la pol·lució atmosfèrica sobre el cos és semblant al del tabac, amb la diferència que, en aquest cas, podem triar si fumem o no, però no podem triar no respirar a la nostra ciutat.

La vida s'escurça per aquest motiu?

S'ha calculat que, si disminuïssim 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ de partícules en suspensió (PM_{2,5}), guanyariem mig any de vida. Així doncs, vivim mig any menys que les habitants d'Estocolm, a Suècia, ja que aquesta és la diferència entre les dues ciutats pel que fa a la contaminació. Però no és una qüestió de temps, sinó també de qualitat. La pol·lució atmosfèrica fa que emmalaltim abans. Per exemple, hi ha evidències que indiquen que està relacionada amb casos d'Alzheimer precoç, entre d'altres afeccions.

Quan fem esport a la ciutat i anem en bicicleta o correm, inspirem amb més intensitat i, per tant, incorporem més contaminants. Des del punt de vista mèdic, és bo anar en bicicleta per la ciutat?

El que hem vist als nostres estudis és que, tot i que anant en bicicleta s'estigui molt més exposat als fums que emeten els cotxes, els beneficis de fer esport són més importants que els perjudicis de respirar més contaminació. La nostra recomana-

FOTOGRAFIES DE L'ENTREVISTA:
ENRIC CATALÀ

ció, doncs, és anar en bicicleta! Això sí, és millor triar sempre la ruta amb menys trànsit; intentar no córrer per la Diagonal si hi ha alternatives, etcètera...

Els valors de contaminants en aire a l'àrea metropolitana de Barcelona (AMB) no compleixen la normativa de la UE ni les recomanacions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), força més estrictes que la normativa europea. Podem parlar directament de ciutat contaminada?

Sí, l'aire de Barcelona és tòxic, però no solament el de Barcelona i la seva àrea metropolitana. També ho és el de la majoria de ciutats espanyoles i el de moltes ciutats europees; en definitiva, l'aire de les ciutats occidentals on el cotxe és un element central del transport.

Tenint en compte aquest diagnòstic tan greu, creus que l'Ajuntament i la Generalitat han fet prou per millorar la qualitat de l'aire?

Clarament, no. La crisi econòmica ha fet disminuir el trànsit -que n'és la font més important- i, en conseqüència, la qualitat de l'aire ha millorat els darrers deu anys. Però, tot i el descens, continuem sense complir les recomanacions de l'OMS pel que fa a partícules en suspensió i no complim la normativa europea pel que fa als òxids de nitrogen. Només cal que l'activitat econòmica repunti una mica i tornarem a estar igual que abans.

És un problema de voluntat política?

La voluntat política és necessària, però no solament la de l'Ajuntament o la Generalitat, sinó la de totes les administracions. Aquest és l'escull principal a hores d'ara. Per exemple, si es volguessin fer Zones Urbanes d'Atmosfera Protegida (ZUAP) -zones on es limiti el trànsit-, necessitaríem una llei

estatal d'etiquetatge de vehicles. Per això l'Ajuntament argumenta que no pot avançar.

Quines mesures prioritàries implementaries per poder complir les normatives de la UE i els valors guia de l'OMS?

Necessitem zones ZUAP, que és la línia d'actuació europea. Però no les podem implementar i, per tant, aconseguir reduir la contaminació sense, abans, fomentar i abaratir el transport públic. Si reduïssim la densitat de vehicles, milloraríem molt la qualitat de l'aire. Després, quedarien fonts d'emissió puntuals com el port, les obres, les indústries... que s'haurien d'estudiar cas a cas. Però la gran batalla ha de ser reduir l'ús del cotxe.

Però aquest vehicle és la vaca sagrada d'aquesta societat. Podrem revertir la situació mantenint el mateix model de ciutat i de consum?

De cap manera! Ha de canviar. Necessitem un canvi cultural. Hem d'entendre que hi ha maneres més saludables i eficients de desplaçar-nos. El transport públic és primordial. A Basilea, per exemple, el 70% de la població no té cotxe perquè no el necessita en el seu dia a dia. I també hem d'usar el temps duna altra manera. Caminar dos quilòmetres per la ciutat per desplaçar-se comporta 25 minuts. Això hauria de ser normal. No només ens estalvia pol·lució: si es fa diàriament, aporta grans beneficis a la salut. No ens hauria de resultar una molèstia.

Quins són els altres contaminants que ens condicionen la salut? També n'ingerim, treballem amb ells, etcètera... Com és el còctel al qual ens exposem?

A escala internacional, es va fer un treball de recopilació anomenat *Global Burden of Diseases*, que no és res més que la classificació de factors que, si es modifiquessin, podrien estalviar

“

La crisi econòmica ha fet disminuir el trànsit. En conseqüència, la qualitat de l'aire ha millorat els darrers deu anys

Tot i la millora, continuem sense complir algunes recomanacions de l'OMS i la UE. Si l'activitat repunta una mica, tornarem a estar com abans

”

malalties com la pressió arterial elevada, el tabaquisme, l'obesitat etc. En aquest rànquing, la contaminació atmosfèrica apareix al *top ten*. Entre els 60 primers, hi figura el risc d'accident laboral i també la contaminació per metalls. Un altre problema greu que tenim actualment és el dels anomenats *contaminants persistents*. Es tracta de productes químics de síntesi que no existeixen a la natura, que triguen molt a degradar-se i tenen efectes molt perjudicials per a la salut com, per exemple, els pesticides (el DDT, el Glifosat) o els productes industrials. Molts d'ells ja estan prohibits o regulats, com el Bisfenol A, que ja no es pot usar en els biberons o els cotxets. El Bisfenol A és un producte usat en la fabricació de plàstics que, en concentracions molt baixes, pot provocar alteracions hormonals.

La indústria química és una màquina imparable i sintetitza compostos nous cada dia...

La indústria química hauria de treballar amb criteris més semblants als de la indústria farmacèutica. No s'hauria de permetre que es comercialitzessin productes sense saber quins efectes tenen sobre la salut. Avui dia, es distribueixen pesticides, plàstics, additius nous... i, si s'evidencia que són perjudicials al llarg dels anys, els estudiem i els acabem prohibint, però el mal ja està fet. L'ús d'un compost químic només s'hauria d'aprovar si es demostra que no és perjudicial.

La dita diu que més val prevenir que curar. Què ens diu la ciència?

Que prevenir és molt important, que estalvia moltes morts i malalties. Però sembla que els que gestionen els nostres recursos econòmics no ho veuen així i dediquen el 95% del pressupost sanitari a *curar* malalties i menys d'un 5% a prevenir-les. I això que intervenir sobre factors que poden evitar malalties

Radiografia de la contaminació

No calen més xifres esfereïdores. L'OMS ja considera que la contaminació atmosfèrica és el principal risc ambiental sobre la salut. A l'àrea metropolitana de Barcelona, 3.500 persones moren prematurament cada any degut a una mala qualitat de l'aire, una xifra que se situa molt per sobre de les morts provocades per accidents de trànsit (336 a tot Catalunya l'any 2012). Les defuncions anuals evitables ascendeixen a set milions a tot el món. Tot i que moltes ciutats europees han aplicat mesures

restrictives del trànsit, sembla que, a Catalunya, la salubritat del que respirem no és una prioritat. El 2014, la Generalitat va aprovar un Pla de Qualitat de l'Aire –de tan sols un any de vigència– després de tres anys orfes de pla (el darrer caducava el 2011).

Les expertes denuncien que les mesures puntuals, només aplicables els dies més contaminats, no solucionen el problema. Cal impulsar una actuació estructural i integrada entre administracions. L'experiència en altres ciutats demostra que el repte passa

per convertir el transport actiu (caminar, bicicleta) i el transport públic en els puntals de la mobilitat. I, també, per ampliar la superfície verda en detriment de la superfície asfaltada. Això allargaria l'esperança de vida i estalviaria milions d'euros en salut pública: si s'aconsegueix arribar als nivells recomanats per l'OMS, l'Autoritat Metropolitana de Barcelona s'estalviaria aproximadament 6.500 milions anuals. Amb la finalitat d'impulsar mesures estructurals, recentment, ha nascut la Plataforma per la Qualitat de l'Aire,

que coordinarà accions i propostes per promoure les mesures estructurals definides al seu manifest pel dret a respirar un aire net. Segons Jordi Sunyer: "És una notícia molt bona que tants grups s'organitzin per lluitar per la qualitat de l'aire. És un afer que ens afecta a tots i, com més ampli sigui el compromís, més aviat arribarem a solucions. Respirar aire net és un dret, igual que ho és l'accés a l'aigua potable o a una alimentació saludable. Un dret que, avui dia, no es garanteix a la majoria de les nostres ciutats".

Els efectes de reduir l'aire tòxic

Si l'àrea metropolitana de Barcelona reduís la contaminació als nivells recomanats per l'OMS, evitaria:

- > **3.500** morts prematures
- > **1.800** ingressos hospitalaris
- > **5.100** casos de bronquitis crònica en persones adultes
- > **31.100** casos de bronquitis aguda en infants
- > **54.000** casos d'asma en infants i persones adultes

Si l'àrea metropolitana de Barcelona reduís la contaminació als valors guia de l'OMS, estalviaria:

- > **6.400** milions d'euros anuals en sanitat pública
- > **1.600** euros per capita en sanitat pública

FONT: Nino Künzli, Laura Pérez. 'Els beneficis per a la salut pública de la reducció de la contaminació atmosfèrica a l'àrea metropolitana de Barcelona' (CREAL, 2007). Estudi elaborat per al Departament de Salut de la Generalitat.

és molt més eficient en termes de cost-benefici. Per exemple, als Estats Units, l'any 2009, es va elaborar un estudi que analitzava l'impacte de les polítiques en matèria de qualitat de l'aire a 500 ciutats. El resultat va concloure que els seus habitants havien guanyat mig any de vida de mitjana! Estem parlant d'una millora de la salut equivalent a la que s'ha aconseguit durant els darrers deu anys amb els avenços en tractaments de càncers, però el cost d'una cosa i l'altra no té res a veure.

Cal més inversió en medicina preventiva?

Sí. I cal una estratègia diferent: enfocar-la a escala comunitària. Les polítiques que s'han fet a nivell individual generen cert pessimisme, fan pensar que la medicina preventiva té poca cosa a fer, no són prou eficaces perquè és molt difícil canviar d'hàbits quan hi ha tants condicionants socials i econòmics que intervien en les decisions. El tabac n'és un bon exemple. O els refrescs i les begudes ensucrades. No té sentit demanar a la gent que en limiti la ingesta, seria molt més eficient limitar els nivells de sucre als refrescs per llei, perquè beure'n de manera continuada pot ser molt perjudicial. Però, en el cas del món del tabac i l'alimentació, estem parlant d'empreses amb un poder econòmic molt gran, de *lobbies*.

Succeeix el mateix amb l'ús del cotxe...

Exactament. La voluntat individual està condicionada per les actuacions de grans empreses i aquestes es regeixen per interessos econòmics. Però la salut pública hauria d'estar regida per interessos comuns.

En el camp de la contaminació i la salut pública, quines línies de recerca plantegeu de cara al futur?

Entendre millor els efectes de la contaminació en les malal-

ties i els processos neuronals. Fins ara, els efectes sobre el sistema cardiovascular i pulmonar eren més coneguts, però els efectes sobre el cervell són la nova frontera. No entenem bé com afecta els casos d'autisme, el trastorn de déficit d'atenció i hiperactivitat (TDH) o l'Alzheimer. Vuit grans estudis elaborats als Estats Units ja relacionen la contaminació atmosfèrica amb la incidència d'autisme i tres treballs mostren que aquesta pol·lució pot tenir a veure amb el desenvolupament del TDH. Aquestes serien les nostres línies d'investigació per al futur proper. També estem interessats a estudiar de quina manera la mala qualitat de l'aire perjudica els primers anys de vida. I ens agradaria entendre millor el paper que juguen els espais verds a les ciutats, ja que sabem que pal·lien els efectes de la contaminació. 4

“

No s'hauria de permetre que la indústria química comercialitzés productes nous sense saber quins efectes tenen sobre la salut

Avui dia, si es demostra que són perjudicials al llarg dels anys, els acabem prohibint. Però aleshores el mal ja està fet

”

Per damunt dels límits de la UE i l'OMS

* Els valors de les estacions més contaminades a cada paràmetre són les que es tenen en compte per establir si es compleix la normativa.

** Valors en micrograms per metre cúbic (microgram/m³)

FONT: Agència de Salut Pública. Informe d'avaluació de la qualitat de l'aire a la ciutat de Barcelona. Any 2013

Principals contaminants a l'àrea metropolitana de Barcelona

(1) Partícules en suspensió (PM, en les sigles en anglès: *particulated matter*) produïdes per la crema de combustibles fòssils, obres o emissions industrials

Es classifiquen en funció de la mida:

- PM₁₀ (mida inferior a 10 micres)
- PM_{2,5} (mida inferior a 2,5 micres)
- Ultrafines (mida inferior a 0,1 micres,

que vol dir que són cent vegades més fines que un cabell humà)

La seva perillositat depèn de la capacitat de penetració dins el cos: les PM10 poden afectar la gola i els bronquis, les PM2,5 s'incrusten als alvéols i les ultrafines travessen l'alvèol pulmonar i arriben a la sang, el cervell etc...

(2) Diòxid de nitrogen (NO₂): és un gas molt irritant producte de la combustió, emès principalment pels cotxes dièsel

(3) Ozó troposfèric (O₃): és un gas irritant format arran de la descomposició del NO₂

Barcelona sancionada

> Incompliment de la normativa de la UE en partícules en suspensió (PM10) entre els anys 2005-2009 i 2011.

> El NO₂ es comença a regular el 2010 i, des d'aleshores, a l'àrea metropolitana de Barcelona, no es compleix la normativa europea.

> La Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea (CE) va denunciar l'Estat espanyol davant del Tribunal de Luxemburg per l'incompliment de la normativa europea pel que fa a la qualitat de l'aire en partícules en suspensió a Barcelona els anys 2005 i 2006. La competència de fer complir la normativa és de la comunitat autònoma.

> La CE resta a l'espera que el tribunal resolgui la sentència per denunciar l'incompliment dels anys 2007-2009 i 2011.

El català en parella: de la necessitat, virtut

Nois i noies arribades d'altres continents aprenen el català a través del projecte 'Joves i inclusió social, parelles lingüístiques juvenils'. A través d'aquest programa, la Plataforma per la Llengua aproxima el jovent a la societat d'acollida i l'apodera en l'ús de l'idioma

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

A més de facilitar la competència lingüística de les novingudes, aquesta iniciativa contribueix a inserir-les a la societat d'acollida

La capacitat en el maneig del català ha fet que la Melany i l'Abdel hagin passat de ser aprenents a ensenyants de l'idioma

Són quarts de set. Mentre el sol s'esvaeix per l'horitzó, al Centre Cívic de la Barceloneta, comença una activitat singular i molt pedagògica. A la cuina del local, una dotzena de joves preparen un assortit de *cupcakes*. Però aquests dolços són un pretext: l'objectiu és que les participants gaudeixin d'una estona agradable amb el català com a llengua de relació.

No és la primera vegada que la Plataforma per la Llengua organitza un taller d'aquestes característiques per a nois i noies d'entre 16 i 30 anys. En el marc del projecte Joves i inclusió social. Parelles lingüístiques juvenils, l'entitat impulsa nombroses iniciatives on la llengua esdevé el nexa d'unió, tant per qui l'ensenyava com per qui desitja integrar-la en la seva vida quotidiana.

De la preparació dels *cupcakes*, se n'ocupa la Melany, que, amb l'ajuda de la seva germana Leslie, remena el llevat i escampa els motllos sobre la taula. Fa cinc anys i mig que aquesta noia boliviana va arribar a Barcelona per trobar-se amb la seva mare, que ja li parlava d'un idioma de tradició mil·lenària. Escoltar-ne la melodia i assabentar-se de l'existència del voluntariat la van estimular a aprendre'l.

"La Plataforma em van facilitar una parella perquè m'hi familiaritzés", comenta. És així com la Melany, estudiant de Dret, es va involucrar en el projecte de l'entitat. Una iniciativa que, a més de facilitar la competència lingüística de les novingudes, contribueix a inserir-les a la societat d'acollida. "Vaig tenir un arrelament difícil, ja que no trobava feina i em costava fer amistats. Però, aprendre català m'ha ajudat molt", explica.

Quan les finestres s'obren

Mentre la Melany i la Leslie estoven la massa per elaborar els *cupcakes*, arriba l'Abdel, un altre participant. La seva feina en un restaurant de l'Hospitalet li ha impedit ser puntual, tot i que mai no es perd les activitats. Amb només 22 anys, aquest jove marroquí recorda l'amabilitat amb què el seu cap el va introduir a la llengua. "Em va ensenyar com es deien els plats en català", explica. Gràcies a això i al projecte de la Plataforma per la Llengua, l'Abdel domina

l'idioma amb facilitat: "Fins ara, he tingut tres parelles lingüístiques. La darrera és l'Eulàlia, amb qui ja porto set o vuit mesos, i aviat en tindrè una de nova". Com la Melany, l'Abdel ha trobat l'espai per millorar la parla i integrar la cultura catalana com un factor de riquesa a través del voluntariat lingüístic.

"Després de viure el dia de Sant Jordi, se'm va despertar l'interès per entendre aquesta celebració", confessa l'Abdel. Amb tot, ell creu que adquirir el català, a més de saber l'idioma, representa "una porta oberta per connectar amb la població i créixer com a persona". Aquesta opinió és compartida per la Melany, que, a través de la Plataforma, es va acostar a la resta de participants i va poder perfeccionar l'ús de la llengua. Tant és així que, a aquesta noia de faccions brunes de 31 anys, se li va obrir la possibilitat de fer de cangur gràcies a una família que, des del primer instant, se li va adreçar en català.

Des que es va iniciar el projecte, el curs 1998-1999, s'han format prop de 250 parelles lingüístiques juvenils, que, si bé estan pensades perquè durin deu sessions cadascuna -una per setmana-, sovint s'allarguen. "És un programa cronològicament obert", explica la Laura, la coordinadora.

Siguin més o menys llargues, durant les sessions, les ensenyants introdueixen aspectes relatius a l'entorn o les inquietuds que viuen les aprenents, per bé que les converses deriven en els temes que convé la parella. Així ho experimenta l'Aina, una mallorquina resident a Barcelona que, des del Nadal proppassat, ensenya català a un noi d'origen senegalès. "Ens hem vist quatre vegades i, després de trencar el gel, parlem d'allò que ens preocupa", afirma l'Aina, que confia completar el cicle de sessions tot i que, de vegades, les circumstàncies les obliguen a ajornar les trobades.

Implicació sense prejudicis

Estudiant d'Enginyeria Tècnica d'Audiovisuals, l'Aina es va implicar al projecte després de l'aplicació del Decret del tractament integrat de llengües, l'anomenat TIL, amb què l'executiu

L'aprenentatge lingüístic es produeix mitjançant activitats informals / ISMAEL GUYE

del PP de les Illes pretenia minoritzar el català en l'àmbit de l'ensenyament secundari. Arran de les protestes de la comunitat educativa, aquesta noia de 22 anys va creure que "havia d'actuar a favor de la llengua" i va començar el voluntariat. Primer, a través de l'intercanvi d'idiomes amb altres estudiants del grau universitari i, des del desembre passat, amb les activitats que desplega la Plataforma per la Llengua.

A poc a poc, mentre la tarda s'escurça i els *cupcakes* prenen cos, l'Aina, l'Abdel i la Melany es barregen en un diàleg sense guió preestablert. Amb tot, la Laura anima les participants a parlar dels condiments que coronaran els petits pastissos. Segons ella, cal valorar el procés d'arrelament de les participants, així com la relació que estableixen a partir de les activitats. "El 90% acaben utilitzant el català amb plena consciència i sense prejudicis per l'aparença de la persona nouvinguda", assegura.

Alumnes que esdevenen mestres

Precisament, la capacitat en el maneig de l'idioma ha permès que la Melany i l'Abdel passin de ser aprenents a ensenyants. No només això: juntament amb altres companys, l'Abdel ha iniciat un voluntariat setmanal amb quatre joves del Centre Educatiu Can Llupià (Barcelona), a qui ensenya català a través de jocs, passis de vídeo i altres propostes recreatives. "És la contrapartida de la formació rebuda", comenta l'Abdel, que també acompanya un noi pakistanès en el coneixement de l'idioma. Finalment, tothom aprèn i ensenya la llengua i algunes participants fins i tot expressen el desig d'obtenir el nivell C. "És important dominar-lo perquè, al capdavall, és una finestra per progressar en tots els aspectes", afegeix la Melany.

La sessió transcorre en un ambient on la complicitat va més enllà de l'àpat. Les participants bromegen mentre tasten els *cupcakes* i la llengua els serveix per compartir un projecte que, paral·lelament a les parelles lingüístiques, busca noves activitats en què el català esdevingui un element de cohesió. ◀

De la consciència a la conducta

Per fer possible el projecte Joves i inclusió social, diverses entitats nodreixen la Plataforma per la Llengua de menors de divuit anys a qui el Consorci per a la Normalització Lingüística deixa fora de l'ensenyament obligatori. Així doncs, cobreix aquest contingent d'una necessitat que, segons l'Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població (EULP) corresponent a 2013, expressen el 65,7% de les persones estrangeres residents a Catalunya.

Atenent aquesta demanda, la Plataforma possibilita que les participants aprenguin el català mitjançant el sistema de les parelles lingüístiques i un estol d'activitats que, a través de la difusió de la cultura catalana, les acosten als valors de la interculturalitat i el compromís amb la població d'acollida. Entre altres accions, cal destacar les

sortides al municipi de Besalú, a la muntanya de Montserrat, al Museu d'Història de Catalunya i a diferents institucions catalanes.

També amb el mateix objectiu, els nois i noies fan activitats amb entitats de la Xarxa de nouvinguts, com el Casal Lambda, agrupaments escoltes o l'Associació de Treballadors Pakistanesos, a banda d'assistir a una jornada castellera o reunir-se amb la comunitat sikh de Catalunya. Aquestes iniciatives s'han alternat amb exposicions, xerrades i tallers, a través dels quals han conegut les cultures respectives i han ampliat els seus espais d'usos lingüístics. D'aquesta manera, gràcies a la participació i la capacitat en la parla, les nouvingudes troben l'ambient òptim per incorporar la llengua i relacionar-se amb el seu entorn d'una manera planera i gratificant.

Francesc Ferrer i Guàrdia i la proclamació jurídica de l'existència de Déu

Andreu Navarra Ordoño
Escriptor i historiador

La part més colpidora dels escrits de Ferrer té a veure amb la sociologia revolucionària, amb els resultats que havia de reportar la seva educació racionalista

Al seu parer, el seu model no podia ser assumit per l'Estat, per avançat que fos, perquè l'Estat i la societat s'odien, es contradueixen, són enemics

A Ferrer i Guàrdia, que va morir afusellat al castell de Montjuïc el 13 d'octubre de 1909, se'l sol considerar un mal pedagog. Per exemple, l'especialista Pedro Álvarez Lázaro el qualifica de "pedagog mediocre". Però no devia ser tan mediocre algú que havia impulsat, per exemple, el principal precedent de l'Escola de Mestres Rosa Sensat, o que havia estat traduït a l'anglès justament l'any següent de la seva mort, o que -encara avui és reeditat constantment. La seva recopilació de materials pedagògics, *L'Escola Moderna*, va ser reeditada els anys 1976, 2002, 2009 i 2013 per diverses editorials, llibertàries o no.

S'entén que els historiadors intentin distingir entre la persona real i el mite que es va derivar de les seves dues campanyes de defensa, la de 1906 i la de 1909. Resulta d'allò més interessant resseguir les tasques conspiratives de Ferrer -obsessionat amb l'enderrocament del sistema canovista- i estudiar també, a continuació, el seu ascens a la categoria de màrtir. Però cap d'aquestes dues orientacions científiques no han aconseguit explicar la fascinació que m'han produït els escrits de *L'Escola Moderna*. Els meus motius són més subjectius i tenen a veure no tant amb la possible aplicabilitat de les seves idees pedagògiques com amb la seva concepció radical del problema de l'educació com a qüestió fonamentalment política.

En altres paraules, m'interessa poc la pedagogia en si mateixa. I tinc la impressió que la part més colpidora dels escrits de Ferrer no té tant a veure amb l'organització d'una educació racionalista com amb la sociologia revolucionària, és a dir, amb els resultats directes que havia de reportar aquella educació.

Desconfiar de l'Estat

L'autor escriu, per exemple, que un ensenyament com el seu "no existia a Espanya ni existeix oficialment a les altres nacions, per avançades que semblin, per grans que siguin les quantitats que els pressupostos destinin a l'ensenyament. És més: aquest ensenyament no el donarà mai, l'Estat, perquè poc pot tendir a fer que 'cada cervell sigui el motor d'una voluntat' aquella entitat que concreta en lleis, i que vol 'eternitzar-les com a expressió de la veritat i de la justícia', els errors de cada època i els interessos de les castes o de les classes superiors i que, en conseqüència, emmotlla els cervells en la uniformitat d'una creença i en la iniqua acceptació d'un residu, és a dir, en la fe i en l'obediència". És a dir, que l'Estat, si s'interessa per l'educació dels seus súbdits o ciutadans, sempre fa pagar penyora.

Això no és un secret ni descobrim la sopa d'all, però encara són més interessants les consideracions que fa sobre l'espai públic que ha d'ocupar l'escola racionalista: "El que l'Estat no

pot fer, perquè contraria la base fonamental de la seva existència, pot fer-ho la Societat; i aquí he d'observar que l'Estat i la Societat són entitats que, si per a molts són sinònimes, en realitat, són antitètiques". Una proposta senzilla i bàsica, però estimulante: Estat i societat s'odien, es contradueixen, són enemics. I la societat faria malament d'esperar que l'Estat establís un pressupost decent i uns programes adequats a les necessitats dels nens i les nenes. La societat, en tot cas, el que hauria de fer és ignorar les aberracions de l'Estat i buscar ella mateixa els àmbits, els instruments i els continguts de l'educació emancipadora.

Aquest feix d'idees de Ferrer m'ha recordat els escrits de Bourdieu on explica per què l'Estat i la Sociologia mai no seran amigues gaire entusiastes. No pot néixer una relació sincera entre una estructura estable de poder i les disciplines humanístiques que tendiran a difuminar-lo o a soscarar els seus mites fundacionals. Una història racionalista, una sociologia autònoma o, fins i tot, un programa de foment de la lectura no poden ser sincers si s'impulsen des de les institucions interessades a evitar que els alumnes desenvolupin el seu esperit crític, és a dir, s'emancipin.

Un protestantisme identitari

Una altra idea interessant que he trobat als escrits de Ferrer és l'equiparació de l'Església amb el patriotisme. Com en les definicions actuals més sofisticades de la laïcitat, Ferrer inclou els nacionalismes com a forces alienadores de l'individu: "Sense negar el que es faci en altres nacions per a l'ensenyament racional, supeditada en gran part a aquell laïcisme que, si emancipa l'ensenyament de la tirania de l'Església, la deixa sotmesa a l'Estat; que, si expulsa fora de l'escola el fetitxe religiós, al seu lloc, hi posa el fetitxe del símbol patriòtic". És a dir: mentre aquí continuem fascinats pel sistema francès o intentem buscar solucions tecnocràtiques, a principis del segle xx, un senyor d'Allella ens proposava una discussió que anava molt més enllà del debat entre professionalitat i laïcitat de l'escola i molt més enllà del model que la societat tenia dret a exigir de l'Estat. No calia que la societat demanés pressupostos o reformes a l'Estat, calia que l'ignorés i autogestionés els seus propis mitjans.

Aviat no tindrem més remei que seguir aquest camí, em temo. Fa 25 anys que les administracions són l'obstacle i no la solució. Ja podem esperar asseguts que arribin lleis raonables o pressupostos justos, perquè no vindran. El poder no es desautoritza a si mateix. El que fa és mantenir la víctima mig viva a base d'injectar-li sèrum i antibiòtics, com l'assassí en sèrie del film *Seven*. Gestiona l'estricta supervivència, és a dir, l'agonia.

Si estirem aquest fil, podem arribar a conclusions que esgarriaran les organitzacions que avui malden per identificar els hàbits

JO TAMBÉ

ESTAVA AL PARLAMENT

SUPLEMENT ESPECIAL 14.500 EXEMPLARS

EDITAT PER: **Directa**
@la_Directa / facebook.com/directa / T.F.: 935.270.982
i l'Assemblea de Suport a les
Encausades d'Aturem el Parlament
encausadesparlament.wordpress.com
@15Milliure

Entitats, familiars i juristes denuncien la pena de presó a vuit manifestants d'Aturem el Parlament

Laia Serra: **Una sentència perillosa**

Benet Salellas: **Drets a la russa**

Familiars: **"Van dir als polítics el que tots pensem"**

El 'setge', una operació d'Estat

Juanfra Álvarez

El 15 de juny de 2011, el conseller Felip Puig va organitzar un dispositiu policial que obligava els i les diputades a travessar pel mig de la protesta indignada. Tres setmanes abans, la majoria dels grups parlamentaris havien criticat el conseller de CiU pel desallotjament de la plaça Catalunya, arran del qual 180 persones van resultar ferides

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

El 14 de juny de 2011, milers de persones es van aplegar al voltant del parc de la Ciutadella de Barcelona. El recinte estava tancat i fortificat. Economistes com Miren Etxezarreta i Arcadi Oliveres, enfilats damunt d'una tarima, es dirigien a la gent amb argumentari econòmic i social per oposar-se a unes retallades pressupostàries que, l'endemà, CiU aprovaria, amb el suport de Joan Laporta i l'abstenció necessària del PP. La sanitat i l'ensenyament d'aquest país van quedar greument tocades per aquella mesura neoliberal imposada per la Unió Europea, el Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial. Més de 1.500 efectius dels Mossos d'Esquadra, provinents de totes les regions policials catalanes, feien tornos al voltant de l'hemicicle. Autobusos amb lliteres i servei d'àpats els garantien una rereguarda més còmode. No hi havia lloc per a la improvisació.

El dispositiu policial havia estat ideat per Felip Puig, però els encarregats de desplegar-lo sobre el terreny van ser l'intendent Antoni Vergés (antic guàrdia civil), el comissari Sergi Pla (expolicia nacional), el comissari Joan Carles Molinero i el sotsinspector de la Divisió d'Informació amb TIP 2909. Els dos últims estaven vinculats al sector més independentista del cos dels Mossos d'Esquadra. L'operació policial del 15-J era una

qüestió d'Estat; per aquest motiu, espanyolistes i sobiranistes van fer pinya. Les imatges de les càrregues del 27 de maig a la plaça Catalunya encara estaven molt presents a les retines: manifestants amb els braços alçats rebien pals i més pals.

Els autors materials i intel·lectuals d'aquella repressió que va obrir els informatius d'Euronews o la CNN eren els mateixos que prepararien el dispositiu contra l'acció Aturem el Parlament. De fet, sense uns fets no s'explicarien els altres. Després que 180 persones quedessin ferides, dues d'elles de gravetat, una assemblea multitudinària a la plaça Catalunya va decidir envoltar el Parlament de Catalunya el dia que s'aproveïssin els pressupostos. La gent estava indignada i empoderada: "Posarem els nostres cossos per impedir que executin les retallades", cridava una noia amb el micròfon a la mà. I així va ser.

Inici amb càrregues policials

La matinada del 15 de juny, prop de 900 sacs de dormir i màrfegues dibuixaven una estampa ben acolorida davant d'una de les portes d'accés al parc de la Ciutadella. La majoria era gent molt jove, però també s'hi veïen infermeres i professors perquè les mareas blanca i groga estaven en el seu punt àlgid. Amb l'alba, es va acabar la tranquil·litat. Centenars d'efectius antidisturbis comandats per Pla i Bordas van començar a carregar. Les càmeres de televisió encara no hi eren. Violència en estat pur. Primeres persones ferides. Les càrregues es repetirien a les set i a un quart de vuit.

Vuit minuts més tard, arriba la premsa. Felip Puig ordena que un cordó policial impedeixi la mobilitat de les periodistes. Només podran gravar el que passi en aquell punt. L'escenari s'assemblava a un plató de televisió. A banda i banda dels cordons policials, prop de 4.000 persones romanien assegurades.

A partir de les nou del matí, va començar el *show*. Interior havia enviat un SMS als diputats i les diputades indicant-los que entressin per la porta on hi havia la concentració, tot i que els altres sis accessos al parc de la

A l'alba d'aquella jornada, abans que arribessin les càmeres de televisió, es van produir diverses càrregues d'antidisturbis

Ciutadella estaven lliures de manifestants. Maragall, Tura, Boada, Herrera, López Tena i Geli comencen a desfilar cap a la porta. Es viuen moments de tensió, amb insults, però sense agressions. Les manifestants, tal com havien acordat, esperen les diputades amb els braços alçats i s'interposen en el seu camí per bloquejar-los el pas i, d'aquesta manera, demanar que no aprovin les retallades. Un dels concentrats va guixar la jaqueta de Montserrat Tura amb un esprai.

A diferència de les parlamentàries del PSC, ICV-EUiA i SI (les quals, tres setmanes enrere, havien criticat la violència

policial desplegada a la plaça Catalunya), els consellers del govern i gran part del grup parlamentari de CiU arriba a l'hemicicle dins de furgons policials. Artur Mas, Núria de Gispert, Felip Puig i Ramon Espadaler hi accedeixen amb helicòpters dels Mossos d'Esquadra i els Bombers de la Generalitat. El ple de les retallades pot començar amb normalitat.

Més tard, arribaria la reinterpretació mediàtica del que havia passat. Unanimitat entre la classe política i la premsa. Ho van batejar com a *setge* i es van fer paral·lelismes amb el cop d'Estat del 23-F, tot i que, en aquesta ocasió, les armes no les duïen els suposats colpistes. L'hemeroteca, a més, juga males passades. Només hi ha un precedent recent de protesta que envoltés la cambra parlamentària catalana. El 30 de maig de 1984, milers de militants de Convergència i Unió es van aplegar a tocar de les portes de l'hemicicle. Defensaven Jordi Pujol i la seva honorabilitat poc després d'esclatar el cas Banca Catalana. El cotxe de Raimon Obiols (PSC) va ser sacsejat mentre la gernació cridava: "Mateu-lo, mateu-lo. Obiols botifler!". Pasqual Maragall i Anna Balletbò van viure situacions similars. Miquel Roca ho va definir com una "manifestació única". El coordinador de la militància convergent era Lluís Renau, que aleshores ostentava el càrrec de director general de Seguretat Ciutadana. Ningú no va ser identificat ni jutjat ni condemnat ni, evidentment, empresonat.

Cronologia de la repressió 2011-2015

Aquesta llista ha estat elaborada per Rereguarda en Moviment. Si el teu cas no surt a la cronologia és per la dificultat de tenir coneixement de tots els casos de repressió que es produeixen i no compten amb una xarxa de suport. Si vols donar a conèixer el teu cas, pots contactar amb: rereguardaenmoviment@gmail.com o 15mlliure@gmail.com

27 DE MAIG Desallotjament frustrat de la plaça Catalunya. Centenars de persones ferides. Només el sotsinspector Jordi Arasa és condemnat a una multa de 435 euros per agredir el diputat de la CUP-AE David Fernández.
15 DE JUNY Acció Aturem el Parlament. Milers de persones es concentren als vol-

tants del parc de la Ciutadella el dia que el Parlament de Catalunya havia d'aprovar les retallades i la llei òmnibus.
OCTUBRE Vint detencions pel 15-J.
6 D'OCTUBRE Antidisturbis dels Mossos d'Esquadra (BRIMO) assalten la Ciutat de la Justícia per detenir sis persones que es disposaven a

La Generalitat i el Parlament, claus en la condemna

Des del dia de la mobilització del 15-J, les principals institucions catalanes i els mitjans de masses es van dedicar a criminalitzar les activistes i reclamar mà dura, fins al punt de recórrer al Tribunal Suprem l'absolució dictada per l'Audiència Nacional espanyola

Marc Font
@marcfontribas

El 17 de març, quan el Tribunal Suprem va comunicar la sentència que condemna vuit de les indignades inculpades per l'acció d'Aturem el Parlament a tres anys de presó, el conseller de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, Francesc Homs, va comparèixer en la tradicional roda de premsa posterior al consell executiu del govern. En conèixer la notícia, el dirigent convergent va proclamar: "Crec que una part molt notable de la ciutadania de Catalunya no entenia que el que va passar al Parlament quedés en no res". Autoinvestit en la veu de Catalunya sense necessitat de cap enquesta que reforçés les seves paraules, Homs va afegir: "La sentència fa justícia en el sentit que és concordant amb el sentiment majoritari del poble de Catalunya".

La presidenta del Parlament, Núria de Gispert, va dir que considerava "més adequada" la decisió del Suprem que la de l'Audiència Nacional espanyola, que va decidir absoldre dinou de les vint activistes encausades. L'opinió va ser compartida pel conseller d'Interior, Ramon Espadaler. L'aplaudiment institucional, però, no va ser unànime: la CUP, a través del diputat Quim Arrufat, va manifestar la seva "profunda indignació" per la sentència i la repulsa

pel "concepte de justícia que té el govern", mentre que ICV la va considerar "desproporcionada". Sense l'actuació de les principals institucions catalanes, però, difícilment hauria arribat aquesta condemna.

Mas volia un "càstig exemplar"

La criminalització de l'acció de les indignades va arrencar el mateix 15 de juny de 2011, el dia de l'aprovació dels pressupostos a la cambra catalana, amb una declaració unànime de tots els grups parlamentaris, aleshores CiU, PSC, PP, ICV-EUIA, ERC, SI i C's. Ràpidament, es va començar a parlar de "setge" i "assalt", una terminologia bèlica emprada gairebé de manera unànime per uns mitjans de masses que reforçaven les demandes de mà dura fetes pels partits amb representació parlamentària. L'endemà dels fets, el president de la Generalitat, Artur Mas, reclamava un "càstig exemplar per a la gent que va cometre un atemptat flagrant contra la nostra democràcia i el nostre Parlament". L'aleshores titular d'Interior, Felip Puig, va parlar de "nous mètodes de resistència urbana que, sota una falsa aparença de resistència pacífica, utilitzen la violència extrema per activa i per passiva".

La maquinària repressiva ja s'havia posat en marxa i era evident que no s'atu-

Càrrecs institucionals de CiU com Francesc Homs, Núria de Gispert o Ramon Espadaler s'han mostrat satisfets per la nova sentència

raria amb les detencions inicials. El 21 de juny, la mesa del Parlament –integrada per quatre representants de CiU (Núria de Gispert, Lluís Corominas, Josep Rull i Dolores Batalla), dos del PSC (Higin Clotas i Montserrat Tura) i un del PP (Jordi Cornet)– va aprovar sumar-se a les diligències obertes per la fiscalia contra les indignades. En una declaració, la mesa subratllava que els fets "podien ser constitutius de delictes". El judici es va celebrar entre el març i el maig de l'any passat, amb peticions fiscals de cinc anys i mig de presó per a les vint encausades i de tres anys per part del Par-

lament i el govern autonòmic –en aquest cas, *només* per a quatre de les imputades. Però –i aquesta va ser la gran sorpresa per a l'establishment– el 7 de juliol, l'Audiència Nacional espanyola va absoldre dinou de les vint persones acusades d'un delictes contra les institucions de l'Estat, mentre que la restant va ser condemnada a quatre dies de localització per una falta de danys.

Al costat de Manos Limpias

Lluny d'acceptar el revés judicial, el Parlament i el govern van seguir els passos de la fiscalia i el sindicat ultra Manos Limpias i van recórrer la sentència al Tribunal Suprem. La cambra autonòmica ho va anunciar el 9 de juliol, amb l'argument que s'havia "menystingut" la institució. En aquesta ocasió, ja no hi va haver unanimitat: CiU, PSC, PP i C's van donar suport al recurs, mentre que ERC es va abstenir i ICV-EUIA i la CUP s'hi van oposar. Els consellers de Presidència i Interior, Francesc Homs i Ramon Espadaler, respectivament, van proclamar que l'executiu no estava d'acord amb la sentència i la van atacar perquè qüestionava l'operatiu de seguretat desplegat pels Mossos el dia de la mobilització. Nou mesos més tard, el Suprem va atendre les demandes del govern i el

Parlament i va condemnar vuit activistes a presó. Ara sí, aplaudiments institucionals.

En canvi, la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB) va emetre un comunicat que titllava la condemna de "llibertida" i proclamava: "Nosaltres també érem al Parlament". Alhora, recordava "l'aprovació entusiasta del govern de la Generalitat, que se sent d'allò més còmode amb la funció repressiva dels orga-

La FAVB i la Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona han manifestat el seu rebuig a la decisió judicial

nismes de l'Estat espanyol". La Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona i diverses organitzacions antirepressives es van afegir al rebuig a la condemna. El dissabte 21 de març, milers de persones es van manifestar pel centre de la capital catalana sota el lema #3anysXprotestar, una mostra de suport massiu i de base a les activistes molt allunyat del "sentiment majoritari" proclamat per Francesc Homs en celebrar la sentència.

presentar-se voluntàriament davant el jutjat de guàrdia pel cas Aturem el Parlament.

29 DE MARÇ Vaga general. 116 detingudes a Catalunya. Angelo Cilia i un altre ciutadà italià perden un ull per l'impacte d'una bala de goma. Els Mossos d'Esquadra duen a

terme càrregues durant tot el dia i llancen gasos lacrimògens sobre milers de persones que es manifestaven al passeig de Gràcia. Diverses manifestants detingudes queden en llibertat després de pagar fiances de fins a 6.000 euros. Quatre persones són empresonades durant 35 dies.

24 D'ABRIL El Departament d'Interior obre una web de delació ciutadana i l'elimina un mes més tard. Es publiquen fotos de menors d'edat que són retirades després de la denúncia de les famílies. Suposadament, gràcies a la web, identifiquen 22 persones que van participar als piquets i les accions de la vaga del 29-M.

12 DE JUNY Manel Prat anuncia al Parlament l'ús de canons d'aigua per part dels antidisturbis. **JULIOL** Juan Pablo Torroija mor als calabossos de la Policia Local de Girona. La família ho denuncia com un cas de negligència. **13 DE JULIOL** Sergi Garcia és detingut després de llançar un ou a la seu del Partit

Una sentència perillosa

Laia Serra. Advocada penalista

És membre de la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona del Col·legi d'Advocats de Barcelona, així com de l'Associació Catalana per la Defensa dels Drets Humans. Porta la defensa d'una de les vuit persones encausades que el Tribunal Suprem ha condemnat a tres anys de presó. Analitza en primer lloc i valora, després, aquesta darrera sentència, que qualifica d'"altament perillosa per al dret a la llibertat d'expressió i manifestació".

Sobre la vulneració del dret a la prova que al·legava el ministeri fiscal i la necessitat de repetició del judici

La sentència del Suprem no dóna la raó a la fiscalia, que al·legava que el seu dret a valer-se dels mitjans de prova necessaris havia estat vulnerat pel fet que molts parlamentaris havien declarat a través de videoconferència, cosa que impedia que es fessin reconeixements de vídeos i d'encausades. El Suprem entén que aquell mecanisme estava justificat per no destorbar les agendes dels parlamentaris i que permetia efectuar reconeixements si calia. Per tant, no calia anul·lar el judici i tornar-lo a celebrar. Cal recordar que, durant la fase d'investigació, la fiscalia mai no va demanar reconeixements en roda de les encausades i, durant el judici, excepte en un cas, ni ho va proposar.

Sobre els reportatges fotogràfics, les pericials fisonòmiques i la identificació de les encausades:

La sentència també dóna la raó a les defenses sobre el fet que els reportatges fotogràfics elaborats pels Mossos constituïen una autèntica diligència de prova incriminàtoria i no una mera diligència d'identificació. Per tant, s'hauria d'haver dut a terme amb assistència lletrada per poder ser tinguda en compte com a prova. Quan les encausades havien estat identificades, van ser detingudes sense necessitat i, contra la seva voluntat, se'ls van fer fotos en determinades postures i col·locant-los peces de roba. Aquelles fotografies es van fer servir per elaborar uns informes pericials fisonòmics pels Mossos d'Esquadra, que havien de ser la prova clau per afirmar la identitat de les encausades. A banda de la manca de garanties a l'hora d'obtenir les fotos i la privació de les defenses de contradir-ne el contingut en el moment de la seva elaboració, les imatges il·lustraven llocs i moments diferents dels fets que s'atribuïen a les encau-

sades. A més, eren elaboracions tècnica-ment deficientes, ja que s'havien fet amb un senzill Photoshop i ni tan sols avaluaven els graus de certesa en la determinació de la identitat. Per aquests motius, no se'ls podia atorgar valor probatori. Per identificar les encausades, els jutges de l'Audiència Nacional (AN) van comparar els rostres de les encausades presents a la sala amb el material videogràfic i fotogràfic dels mitjans de comunicació incorporat a l'expedient judicial.

Sobre l'intent de les acusacions de tombar l'absolució basant-se en l'error dels jutges de l'Audiència Nacional en la valoració de la prova:

Un primer eix argumental dels recursos de cassació era el fet que el recull fotogràfic i videogràfic editat pels Mossos d'Esquadra contradeia el relat dels fets de la sentència i, per tant, els fets provats d'aquesta sentència s'havien de modificar i extreure'n un pronunciament de condemna. El Suprem rebutja aquest motiu recordant que només es pot qüestionar una sentència per aquest motiu quan un document contradigui els seus fets provats de manera concludent i, a més, no sigui contradit per cap altra prova. Aquest no era el supòsit del cas, ja que la declaració dels parlamentaris i d'altres testimonis contradeia i relativitzava els fets objecte d'acusació. A més, el criteri del Tribunal

El criteri del Tribunal Europeu de Drets Humans veta que el Tribunal canviï el veredict sense escoltar de nou les encausades

Europeu de Drets Humans vetava que el tribunal que resolgués el recurs contra la sentència pogués canviar el veredict si, per això, havia d'avaluar proves personals i no s'escoltava de nou les encausades.

Sobre l'intent de les acusacions de tombar l'absolució basant-se en l'error dels jutges de l'Audiència Nacional en el seu raonament jurídic:

Aquest segon eix argumental és el que acull el Suprem. Aquí, les acusacions opten per respectar els fets provats de la sentència, però al·leguen que el raonament jurídic seguit era erroni i que la conclusió legal

lògica era la condemna d'algunes de les encausades. Resulta especialment greu el fet que el Suprem no justifiqui per què opta per la condemna d'unes determinades encausades, que a més divergeixen de les del vot particular de la sentència de l'Audiència Nacional. El Suprem fa una maniobra que burla el criteri del Tribunal Europeu de Drets Humans, ja que, sota el pretext que el canvi de postura prové d'una nova anàlisi estrictament jurídica, el que fa és valorar de nou la prova i condemnar sense escoltar les encausades.

El Suprem acull l'argument de les acusacions, segons el qual la sentència parteix d'un enfocament equivocac. La sentència de l'AN havia considerat que davant dels drets personals dels parlamentaris (indemnitat, honorabilitat, lliber-

tat de moviment), hi havia el dret preferent a la llibertat d'expressió i de manifestació, que per a molts col·lectius suposa l'única possibilitat de dir la seva sobre l'afectació de drets bàsics que estan patint arran de les retallades. No resulta viable garantir el pluralisme polític, pilar de la democràcia, sense assegurar un espai per a l'expressió col·lectiva de la crítica al poder i, per tant, seria raonable tolerar alguns excessos eventuais. Els manifestants estaven actuant en el marc de l'exercici de drets constitucionals, qüestionant la representativitat dels polítics i reivindicant drets fonamentals. Per tant, els emparava l'exempció de responsabilitat criminal (Art. 27.2 Codi Penal).

La sentència argumentava que el dret penal no es podia usar per limitar o

Popular de Barcelona durant una concentració. És fortament apallissat.

AGOST Wandy Ferreira mor a la presó de Quatre Camins. Les circumstàncies de la mort encara no s'han aclarit.

14 DE NOVEMBRE Vaga general. Ester Quintana perd un ull per l'impacte d'una bala de goma.

27 DE DESEMBRE Ramon Espadaler substitueix Felip Puig al capdavant d'Interior.

27 DE FEBRER Vaga a les universitats. Nombrades càrregues i detencions.

14 DE MARÇ Espadaler anuncia que els antidisturbis no mostraran el número de placa, que

substituiran per una combinació alfanumèrica de nou xifres i lletres que duren a l'esquena.

1 DE MAIG La manifestació anticapitalista de la tarda acaba amb càrregues policials i cinc persones detingudes.

15 DE MAIG Detenció de cinc persones i escorcoll de l'Ateneu Llibertari de Sabadell i la seu

de la CGT a Sabadell. També registren diversos domicilis particulars. Els cinc anarquistes de Barcelona passen 124 dies en presó preventiva sota règim FIES. La prova principal contra les detingudes són missatges al Facebook.

31 DE JULIOL Yassir el Younoussi mor a la comissaria dels Mossos d'Esquadra del Ven-

Els llibres són torxes del pensament

Per Sant Jordi,
la Directa encén
les consciències
#EncenemConsciències

Subscriu-te i et regalem un
llibre, que podràs triar
d'entre **10 exemplars** de
l'associació d'editorials
Llegir en Català.

Els llibres són torxes del Pensament

Aquests són els llibres entre els que pots triar
si et subscrius a la Directa.*

www.directa.cat

Editorial
Meteoro

La independència explicada al meu fill

Victor Alexandre

Pioner en la literatura de debat i divulgació política, Victor Alexandre ens ofereix un nou gran llibre sobre el procés català: una més que possible conversa sobre la independència entre un pare i el seu fill, un adolescent en aquella edat en que fa tot tipus de preguntes, fins i tot les que els adults no gosem fer: «Per què Espanya no admet que Catalunya és una nació?», «Un senegalès o un marroquí podrien ser presidents de Catalunya?», «Catalunya ha de tenir exercit?», «què passaria amb la resta dels Països Catalans?», «la llengua catalana serà oficial a la Unió Europea?», «volem ser un estat es pròxim?», «est la independència separa les famílies, ja no vullé mai més els avis?... Aquestes i d'altres preguntes fan que aquest sigui un llibre ple de respostes.

L'AVENÇ

El desafiament català

Un relat internacional
de la Transició

Jaume Guillamet

El títol del llibre està inspirat en el de l'editorial del diari *Le Monde* del 10 de febrer de 1976: "El desafiament català" és el que Catalunya planteja i afronta a l'hora de contribuir a l'establiment d'un regim democràtic a Espanya que porti al reconeixement de la seva personalitat política i cultural. Aquest llibre presenta un relat internacional de la transició a Catalunya, a través de l'anàlisi i el comentari d'uns tres-cents textos (cròniques i editorials) publicats en aquells matxos anys per la premsa estrangera, uns textos que permeten enfilar una aproximació cronològica i documental al relat històric encara pendient del canvi democràtic a Catalunya. Els textos utilitzats corresponen als principals diaris de França, Itàlia, el Regne Unit i els Estats Units.

Els senyors del boom

Qui i com va fer diners durant
la bombolla immobiliària als
Països Catalans

Gemma Garcia Fàbrega

Amb textos de David Bassa i Xavier Vinader La periodista del Grup de Periodistes Ramon Barnils Gemma Garcia Fàbrega toca a fons una història molt sensible, la de la febre de l'or immobiliària viscuda als Països Catalans i els seus impactes socials, polítics i econòmics, amb informació de primera mà i una anàlisi estrictament documentada que obre una perspectiva nova sobre els motius d'una catàstrofe. A Els senyors del boom s'escriu la contracrònica d'un cicle viscut, però no tancat: es dibuixa un rotundo estremidor amb els rostros dels que sí que hi van guanyar i s'hi van enriquir, es repassa l'anatomia dels frau i les corrupcions que van acompanyar el fetnamat especulatiu i s'explora la cartografia socioeconòmica de los restos del naufragi.

Tot això a partir de l'estudi de nou empreses capdaveres que tracen uns patrons comuns. Un relat de l'auge i la caiguda de les persones i les societats que van escampar el líquid, van encendre el miso i van propagar el foc. Ho diu David Bassa al proleg:
«Bonvolguts senyors del boom, un dia o altre havieu de perdre la condició de senyors. I aquest dia

Penja'l en un lloc
públic i ajuda'ns a
encendre
consciències

Directa

EL GALL EDITOR

L'hoste de Job

José Cardoso Pires

Traducció d'Anna Cortils

En *L'hoste de Job* — títol simbòlic i significatiu — un estranger especialista en tractament mèdic procedent d'una gran potència s'hostatja a la terra de Job, un indret agrari ple de camps de rostols i plans deserts on regnen la pobresa i la tristesa. La vida diària, el clima, el paisatge i la gent se van revelant de mica en mica perquè el significatiu real dels fets transcorre a través de la vida quotidiana. La guerra Freda i assajos de maquinària de guerra i, en João Portela esdevé el símbol de la destrucció i del dolor de la postguerra. Com va assenyalar el crític italià Giuseppe Baruffini, l'objectiu de l'autor sembla que sigui el d'elevar a les posicions del mito la creació cosmo-

Camí a l'escola Marie-Claire Javoy

Viuem al mig del desert, a les profunditats de la tundra, en un poble perdut a la sabana o al vessant remot d'una muntanya. Els seus pares no tenen diners i els necessiten per treballar en les feines de casa. Per si això fos poc, el camí que duu a l'escola és llarg i perillós.

I, tanmateix, hi ha milers de nens de tot el món que cada dia recorren desenes de quilòmetres per poder assistir a classes, i ho fan malgrat les adversitats, les inclemències del temps o una geografia descoratjadora, però amb un únic objectiu al cap: el futur.

«Vall ser mejo i ajudar a caminar els nens com jo», diu en Samud des de l'Índia. «Quan sigui gran vull viure on viag néixer, assegura en Carlitos a l'Argentina. «És necessari que totes les nenes com jo puguin anar a l'escola», diu la Zahira al Marroc.

Per la seva determinació, pel seu coratge i la seva voluntat de construir-se una nova vida, aquesta petita heroïna d'entre set i tretze anys són més que extraordinàries.

Són una lliscó de vida i esperança.

El vigilant Peter Terrin Traducció de Maria Rosich

Dos vigilants, aïllats en l'aparcament d'un edifici de luxe, esperen l'arribada del seu reüll i de les provisions que els mantenen amb vida. Tenen prohibit comunicar-se amb els residents, i la situació s'agreuja quan observen com tots, excepte un, abandonen l'edifici el mateix dia. La suposició que al món exterior hagi esclatat una catàstrofe, la falta de provisions i la possibilitat que tot sigui una prova per aconseguir un ascens els portaran al límit de la seva resistència.

La por a l'exterior i a l'altre, la necessitat d'aguantar i les seves obsessives fan d'aquesta obra una meravellosa metàfora sobre la societat actual i la solitud de l'ésser humà.

La revolta que viurem Ivan Miró

En una Barcelona que es devora a si mateixa, quatre personatges -Jonas, Judit, Djamil, i Amèlia- afronten les fragilitats metropolitaniques compartint les seves revoltes singulars. Els treballadors precaris, els amadors vulnerables, els combats incerts, els viatges que transformen, s'enllacen així amb els lluitos de carver i les places ocupades, però també amb el Mèxic rebel, la insurgent Cabília o les banlieues de París en flames. Entre totes, ordixen la revolta col·lectiva, alimentada per la memòria de la ciutat obrera i llibertària, pels compromisos vitals, per les amistats indestroctibles, per la recerca de noves formes de relacionar-nos. La revolta, doncs, no com a proclama o abstracció ideològica, sinó com unes viles maconmunes i dignes de ser viscudes. Aquesta és la història d'un nosaltres que perviu en les lluites quotidianes, la història subterrània i més recent de la ciutat comuna que maldem per viure.

Les mans del drac Sebastià Bennasar

Sant Jordi coincideix enguany amb el diumenge de Pasqua. En una Barcelona que es prepara per a la gran festa del Hibern comencen a aparèixer cadavers en alguns esglésies i també a les parades preparades per a les signatures. Tenen res a veure uns assassinats i els altres? Un periodista cultural, un integrista catòlic apassionat pels excorismes de Verdaguier i la sergent dels Mossos d'Esquadra Mireia Pla tenen a les seves mans la resolució del que s'amaga a les mans del drac.

Les mans del drac és un thriller que presenta la cara més negra de la festa del Hibern a Catalunya, amb un Sant Jordi ple de cadavers.

Religió i excorismes.

La paraula contrària Erri De Luca Traducció d'Iban L. Llop

Considerat uns dels millers escriptors italians de tots els temps, Erri De Luca s'enfronta a una pena d'un a quatre anys de presó. El delictu, haver expressat en una entrevista que les obres del Trec d'Alta Velocitat a la Vall de Susa s'havien de sabotejar. Una construcció que, des dels anys noranta, manté als habitants d'aquesta vall alpina en pen de guerra, a causa l'enorme impacte mediambiental però també pels riscos per a la salut que comporten la perforació d'unus muntanyes repletes d'amiant i urani.

A La paraula contrària Erri De Luca respon al seu processament amb un poderós apleg en defensa de la llibertat d'expressió així com de la relació entre la cultura i les lluites socials. També, de la necessitat de fer d'altaveu de les opinions silenciades. Repassant les seves vivències en la convulsa Itàlia dels anys setanta, així com la influència que l'obra d'Orwell i el compromís de Pasolini exercí en les seues idees, aquest autòr obrer de la FIAT reivindicada el seu "deure", abans que "dret", a dissenyar en els temps de focor que compartim.

The Leftovers Tom Perrotta

Milions de persones han desaparegut de la Terra de cop i volta. Sense avis. Sense motiu. Alguns dels que queden hi busquen explicacions científiques, però els més fanàtics creuen que es tracta d'un esdeveniment religiós i proliferen tota mena de sectes. En Kevin Garvey, l'home concert davant l'abstracció, procura mantenir una aparença de normalitat malgrat que la seva pròpia família s'està desintegrant i la seva dona s'ha unit al Residu Culpable, una secta local que traspuja problemes, i el seu fill Tom segueix un profeta anomenat Sant Wayne. Només queda la seva filla, la Jill; però ja no és la noia dolça que el coneixia.

The Leftovers és una novel·la perturbadora i emotiva que ens parla de la facilitat amb que la fe pot conduir al fanatisme, i de com persones normals reaccionen davant de fenòmens extraordinaris. La novel·la en que es basa la sèrie de HBO i CANAL+.

Directa

* Promoció validada només per a la subscripció anual paper de 79€
Vàlida fins al 30 d'a bril

L'estudi amagat

frontaven el dret a la llibertat d'expressió i manifestació dels manifestants i el dret a la participació política de la ciutadania, vehiculada a través dels parlamentaris elegits per representar-la al Parlament. El Suprem esmenta que la sentència de l'AN s'apartava equivocadament de les "claus definitives del sistema i desjerarquitzava" aquell segon dret, que era preferent. Calia acotar el dret a la llibertat d'expressió per assegurar la "pervivència de l'estat de dret". L'atac a la tasca parlamentària suposava un atac als valors superiors de l'ordre democràtic, ja que el Parlament és l'espai on s'expressa el pluralisme i es desenvolupa el debat polític.

El Suprem, apartant-se del resultat de valoració de la prova de la sentència de l'Audiència Nacional, afirma que el lema de la manifestació –Aturem el Parlament– provava que la voluntat col·lectiva era pertorbar el funcionament normal del Parlament, que és el que protegeix aquell delictes. La vivència personal de cada parlamentari i el dispositiu policial, més o menys encertat, eren irrelevants per arribar a aquesta conclusió. En aquest context "ambiental" coactiu i intimidatori creat per centenars de persones, les encausades van aprofitar, se'n van fer seu i el van

Segons la nova decisió judicial, l'atac a la tasca parlamentària suposava un atac als valors superiors de l'ordre democràtic

desincentivar l'exercici de drets fonamentals. Finalment, entenia que els fets que s'atribuïen a les encausades no eren prou greus per constituir el delictes contra les institucions de l'Estat, que mai no s'ha aplicat. Aquest delictes exigia que s'usés la força, la violència, la intimidació o l'amenaça greu per impedir que els parlamentaris assistissin al Parlament o per coartar la seva llibertat d'opinió o vot. Finalment, expressava que, en tot cas, com que la pena mínima per aquell delictes és de tres anys, fet que suposava l'ingrés a presó, el principi de proporcionalitat imposava l'opció de l'absolució. El Suprem no justifica en cap moment l'adopció d'una pena tan greu com l'ingrés a presó.

El Suprem entén que l'anàlisi correcta de la situació era entendre que es con-

reforçar amb la seva participació, materialitzant la finalitat col·lectiva que es perseguia amb les seves conductes individuals. Per tant, la seva conducta era penalment reprovable. El Suprem acaba descartant el delictes d'atemptat contra l'autoritat que proposava la fiscalia perquè suposaria castigar la mateixa conducta dos cops.

Valoracions sobre el precedent jurídic que suposa la sentència del Tribunal Suprem:

La qualificació de la sentència del Suprem com a política és òbvia, fins i tot ho expressa el vot particular. El fonament de la sentència es basa en una presa de posició ideològica: una representació de quins valors i quins mecanismes d'expressió se situen per sobre dels altres. L'única participació ciutadana que es reconeix és la que

es canalitza a través de la representació parlamentària; així doncs, es margina la participació ciutadana directa i es neutralitza la crítica directa als mandataris que prenen decisions que no obeeixen a les necessitats de la majoria. Amb això, òbvia –com esmenta el vot particular– que el gaudi general d'uns béns bàsics és condició prèvia i necessària per assegurar el dret a la participació política de la ciutadania. Un dret a partir del qual, precisament,

El vot particular recorda que el gaudi general d'uns béns bàsics és condició prèvia i necessària per assegurar el dret a la participació política

justifica la condemna. El Suprem oblidava la màxima legal que cal interpretar l'aplicació de la llei a la llum de la realitat social imperant.

Aquesta sentència suposava crear un llinar altament perillós per al dret a la llibertat d'expressió i manifestació, per a la protesta. Aquest precedent jurídic es dona en un context de reformes legals represores –Codi Penal, llei mordassa i altres– que fins i tot comencen a preocupar les altes instàncies internacionals. Més enllà del cas concret, la societat civil ha de tenir clar que aquest precedent jurídic perjudica i condiciona tothom als respectius àmbits d'actuació.

La sentència també és altament perillosa des del punt de vista jurídic. No es tracta de valorar si els fets que es van produir durant l'encerclament del Parlament són censurables o no. El vot particular ho esmenta molt clarament: les persones responsables dels fets més greus no van ser identificades per la policia. Les que han estat encausades van actuar com els milers de persones que eren allí. Fins i tot l'Audiència Nacional –en fase d'investigació– va admetre que les seves conductes, com a molt, serien constitutives de falta: seguir un parlamentari amb els braços creuats, interpel·lar-lo, aixecar els braços i corejar consignes, exhibir una pancarta i cridar que no passin. Resulta obvi que cap d'aquestes accions no volia ni podia impedir l'accés dels parlamentaris al Parlament ni condicionar el vot de ningú. Com reconeix el Suprem, la pràctica totalitat dels parlamentaris no van sentir que perillés la

seva integritat, excepte –quina casualitat– els diputats de CiU. De fet, el Parlament va començar la seva tasca amb un lleu retard i va alterar l'ordre del dia en un punt, cosa que succeeix amb freqüència. Finalment, les retallades es van aprovar.

La sentència del Suprem trenca amb un dels principis més elementals del dret penal, el de culpabilitat, que diu que només es pot ser castigada i s'ha de respondre tan sols pels fets comesos efectivament. La sentència dona per fet la voluntat d'aquelles encausades d'impedir l'accés dels parlamentaris pel sol fet d'estar en una concentració amb aquell lema simbòlic i les responsabilitats injustament del malestar dels parlamentaris sorgit del qüestionament general a què se'ls va sotmetre. La construcció és perversa: la confrontació lleu i en clau política amb els parlamentaris es tradueix en afectació a la funció parlamentària i en un atac al nucli dur de la democràcia. La sentència justifica l'injustificable per dotar de cobertura jurídica un càstig exemplaritzant a la dissidència.

Sens dubte, la sentència de l'Audiència Nacional els resultava perillosa, no només per l'absolució de les encausades, sinó –i sobretot– pels raonaments jurídics

El Tribunal Suprem cerca un precedent jurídic contundent que desincentivi la societat civil a expressar el seu malestar

que contenia, que reivindicaven un dret penal compatible amb els drets fonamentals. Atenent a l'escenari de buidatge de contingut de drets fonamentals, contextualitzava i interpretava amb rigor i equilibri la figura de l'escrache. El Suprem, en canvi, cercava un precedent jurídic contundent que desincentivés la societat civil a expressar el seu malestar, que dificultés revocar el "mandat democràtic" als representants que s'aparten de les necessitats i dels drets fonamentals de la població.

Ara, toca esgotar les possibilitats legals per evitar ingressos injustificats a presó i seguir amb persistència i convicció un camí que, previsiblement, serà llarg si hem de recórrer al Tribunal Constitucional i, tot seguit, al Tribunal Europeu de Drets Humans.

drell. Encara no s'han aclarit els fets.
6 D'OCTUBRE Juan Andrés Benítez mor després de ser retingut per agents de la comissaria del carrer Nou de la Rambla (Ciutat Vella, Barcelona). Vuit agents estan imputats per homicidi.
NOVEMBRE Detenció de les anarquistes Mónica i Francisco. Encara es troben en

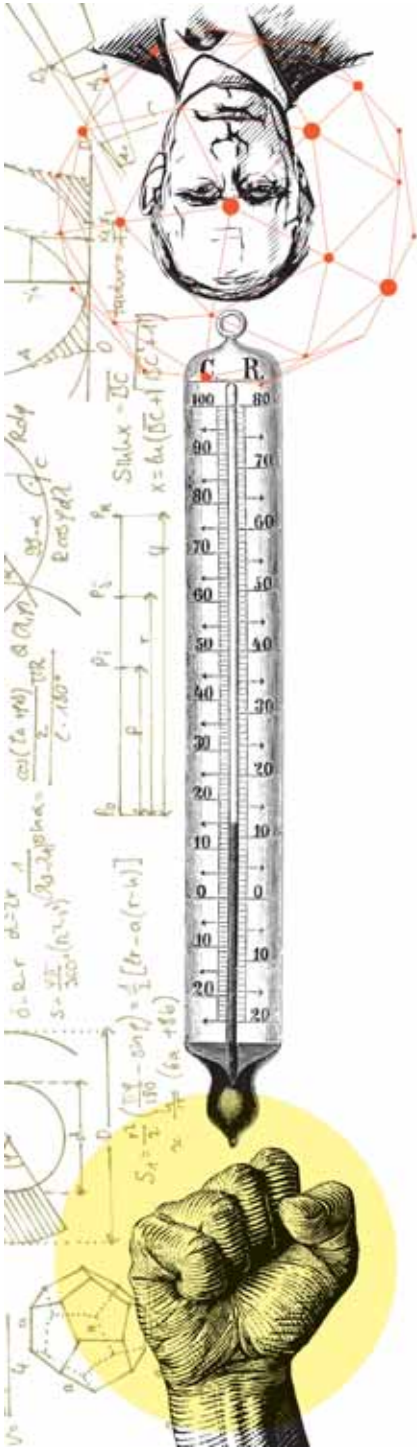
presó preventiva i sota règim FIES.
8 DE NOVEMBRE S'aprova la prohibició de les bales de goma a Catalunya.
DESEMBRE El govern espanyol presenta l'avantprojecte de la llei mordassa.
3 DE DESEMBRE Aramis Manukyan, *Alifk*, mor al CIE de la Zona Franca.

2014

17 DE GENER Els Mossos d'Esquadra utilitzen el canó de so atordidor per primera vegada a Barcelona durant la manifestació de suport a les protestes del barri de Gornal (Burgos).
29 DE MARÇ Manifestació Desob2014. La BRIMO trenquen la marxa per la part davantera.
31 DE MARÇ Comença el judici contra les encau-

sades per Aturem el Parlament a l'Audiència Nacional espanyola. El 7 de juliol, es dicta sentència absolutòria.
30 D'ABRIL Es retiren les bales de goma de l'armeria dels Mossos d'Esquadra.
DEL 26 AL 31 DE MAIG Intent de desallotjament i enderrocament parcial del Centre

L'estudi amagat

Drets a la russa

Benet Salellas. Advocat penalista

Llicenciat en Filologia per la Universitat de Barcelona i en Dret per la Universitat de Girona. Porta la defensa d'algunes de les persones encusades al cas d'Aturem el Parlament.

El cas de la manifestació del 15 de juny de 2011 contra els primers pressupostos de les retallades davant del Parlament de Catalunya, convocada sota el lema *Aturem el Parlament*, està actuant com un autèntic termòmetre de la salut democràtica de l'Estat espanyol i de les elits dirigents a casa nostra. Hem viscut un relat sobre els fets d'aquella diada totalment interessat, destinat a esmoreir els crits d'aquelles que s'hi manifestaven. S'ha construït una narració plenament crítica amb les raons de la protesta i amb l'interès d'Interior de fer passar els diputats i les diputades que anaven a peu just pel mig de la manifestació, obligant-los a accedir a la Ciutadella pel mateix accés del carrer Pujades que es trobava bloquejat per les indignades. Sobretot, el relat s'ha mostrat inequívocament afònic amb les úniques agressions físiques que es van patir realment, com ressaltava David Fernández. No hi ha hagut espai per recordar les més de cent persones ferides pels antidisturbis dels Mossos d'Esquadra només unes setmanes abans a la plaça Catalunya.

El juliol passat, la Secció Primera de l'Audiència Nacional absolia totes les acusades per la protesta i feina una interessantíssima valoració de la importància del dret a la protesta en una societat democràtica. La sentència el col·locava com a pedra angular del sistema de llibertats: sense manifestació no hi ha expressió i sense expressió no hi ha pluralitat política ni tampoc acció política al marge del poder. Sé que és un discurs judicial, que sovint es construeix a partir de lleis i conceptes que no hem consensuat, construït ni aprovat. Però, acostumats al *no perquè no*, familiaritzats amb la democràcia estrictament epidèmica del règim del 78, la sentència del magistrat Ramon Sáez va fer un salt endavant cap a un model de societat com la que sovint defensem des d'aquestes manifestacions avui criminalitzades. Per això va ser titllat de *jutgeflauta* pel club Godó i companyia, per haver aixecat una trinxera jurídica des de la qual pensàvem defensar moltes

altres batalles. El text es decantava descaradament cap a la preponderància de la protesta col·lectiva per sobre dels drets individuals –magnífics– dels diputats i les diputades, els seus drets de circulació i de no ser molestats. A més, posava de manifest que els col·lectius amb menys presència als *mitjans de comunicació* i a les tribunes parlamentàries tenen un dret a la protesta més ampli precisament per compensar aquest desequilibri. La sentència coronava l'argument declarant que els jutges estan cridats a protegir els drets i no pas a retallar-los, convençuts que en cap cas el dret penal ha de desincentivar l'exercici de la dissidència.

Claríssimament, es tractava d'un plantejament massa avançat en tots sentits per a la classe política. També per a la majoria de la magistratura. També per al Parlament de Catalunya, el qual, a través d'un advocat particular amb minuta de cinc xifres, va recórrer la sentència

Ara, el Tribunal Suprem apuja el termòmetre repressiu i escombra sense miraments el nostre dret de protesta

demanant la condemna de les manifestants. I d'aquí prové una sentència molt dura, duríssima, com la que ara ens ha notificat el Tribunal Suprem. Ho castiga tot, tot el que no sigui quedar-se a casa i dir amén. I dol, perquè comprèn com un delictes contra les institucions de l'Estat seguir un diputat, posar-s'hi al davant amb els braços en forma de creu o recriminar-li la seva posició política i cridar-li que no ens representa.

Ara, el Tribunal Suprem apuja el termòmetre repressiu i escombra sense miraments el nostre dret de protesta. Comença revisant els fets provats de la sentència, una activitat que li és prohibida si és en contra de les acusades, perquè ni han estat presents al judici ni han vist personalment totes les proves que han estat practicades. Per això, Estrasburg prohibeix un canvi de fets *contra reo* en la segona instància, però s'ha practicat una excepció per a un cas de dret d'excepció. Perquè el Suprem, aquesta vegada, ha fet una cosa que no fa mai i caldrà donar una explicació a aquesta

superació de les seves pròpies línies vermelles. Els darrers anys, molts advocats recordem un únic cas de revisió de fets per part del Tribunal Suprem: quan va revocar la condemna dels guàrdies civils que l'Audiència de Sant Sebastià havia declarat culpables de torturar dos militants d'ETA, Portu i Sarasola. Va ser una altra resposta excepcional a un cas que s'havia descontrolat.

Però el més important és el debat de fons. La sacralització de la figura dels representants polítics, de l'espai públic que envolta els edificis parlamentaris i de la construcció de nous drets elevats a la categoria de drets fonamentals (com el *dret de trànsit* dels diputats). Situar tot això per sobre del dret de manifestació, de la llibertat d'expressió, de la participació política popular, suposa un autèntic cop d'estat judicial a un feble i precari sistema mínim de llibertats. Al cap i a la fi, es tracta d'una lluita ideològica que vam guanyar i que ara ens arrabassen de les mans. Una lluita tan clara que fins i tot es va fer explícita en el judici, quan només els diputats de Convergència i Unió van explicar que s'havien sentit coaccionats per la protesta, mentre els Maragalls, Milà o López Tena defensaven la validesa i la legitimitat dels crims. Aquesta discussió conceptual ha derivat cap al vessant més autoritari, el de la majoria d'un Tribunal Suprem que encara beu de la dictadura que va nomenar molts dels seus magistrats. Un vessant que, aleshores i ara, ha estat indiscutidament defensat per Mas i els seus a casa nostra.

Ho diu el magistrat del Suprem Perfecto Andrés en el vot particular a la sentència: "*El objeto de esta causa tiene connotaciones políticas tan intensas, que difícilmente podría darse una aproximación de derecho que no comporte o traduzca también una previa toma de posición del intérprete en ese otro plano*". La profilàxia judicial del sistema manté els plantejaments ideològics més durs per escombrar el dret de manifestació i, de retruc, envia vuit companyes a la presó. Això comporta molts passos enrere, individuals i col·lectius, presents i futurs. El termòmetre de la democràcia està congelat, sota zero, com a la Rússia de Putin, amb gent a la presó per haver participat en una manifestació contra els pressupostos de les retallades socials més fortes des de 1979. Només per manifestar-se. Fa por.

Social Autogestionat Can Vies. Quatre dies de manifestacions i protestes al barri de Sants. Es produeixen 84 detencions i desenes d'agressions per part dels Mossos d'Esquadra. Sergi Rubia passa 23 dies en presó preventiva i, sis mesos més tard, és absolt. Un altre ciutadà que respon a les ini-

cialis I.E. passa prop de dos mesos en presó preventiva perquè no pot pagar la fiança de 10.000 euros que se li demana.

JUNY Sis persones detingudes, tres el dia 12 i tres el 17, per la manifestació de l'1 de maig.

9 DE JULIOL El Parlament de Catalunya aprova recórrer la sentència absolutòria d'Aturem el

Parlament amb els vots favorables de CIU, PSOE i PP i l'abstenció d'ERC.

16 DE DESEMBRE Operació Pandora contra l'anarquisme: onze detencions i escorcolls a centres socials, ateneus i domicilis particulars a Barcelona, Sabadell, Manresa i Madrid. Set de les detingudes, en presó preventiva sota règim

FIES. Un mes i mig després, són posades en llibertat amb càrrecs i una fiança de 3.000 euros.

2015
GENER Un jove de Sants és detingut i passa 34 dies en presó preventiva a Quatre Camins.

FEBRER Espadaler anuncia l'adquisició de pistoles Taser per part dels Mossos d'Esquadra.

“La sentència ha estat escrita en uns despatxos que no són els del Suprem”

Prop de 4.000 persones van participar, el 2011, en la protesta Aturem el Parlament. Només vint van seure al banc dels acusats de l'Audiència Nacional espanyola, que les va absoldre. I, finalment, el Suprem n'ha condemnat vuit a tres anys de presó. A **Ciro Morales**, se l'acusa de “corejar el lema de la manifestació” i de fer-ho “amb les mans obertes i els braços alçats”. En el seu cas, la sentència evidencia que en cap moment va impedir el pas del diputat. Se'l condemna per un delictes contra les altes institucions de l'Estat.

Gemma Garcia
@Gemma_g_fabrega

La sentència del Suprem representa un termòmetre de la salut democràtica de l'Estat?

Ho sento, però intentaré respondre sense utilitzar la fórmula salut democràtica. Sóc de la generació que ja va néixer en el desitjat sistema democràtic on s'han comès aquest tipus de barbaritats socials. Però bé, sí que crec que la sentència és una mostra de l'actual postura –espero que suïcida– de l'Estat espanyol. Un poder que ha anat castigant les classes populars amb solucions anticrisi i desenvolupant despòticament la seva repressió. Aquesta sentència mostra fins a quin punt la justícia esdevé un element més sobre el qual volen influir els poders fàctics. La bona salut associativa,

Sergi Pujolar

comunitària, crítica, popular... existeix en la mesura que es decideix plantar cara a aquesta situació.

Et va sorprendre que un òrgan excepcional com l'Audiència Nacional (AN) us absolgués? I que el Suprem, sense tornar a celebrar el judici –com obligaria Estrasburg–, us condemni?

Doncs sí, m'han sorprès ambdues decisions. L'AN té tan mala premsa –merescuda– que el fet de sortir-ne absolts va ser estrany. Però penso que vam tenir sort amb un dels jutges, Ramón Sáez, l'encarregat de redactar la sentència.

“L'Audiència Nacional té tan mala premsa que sortir-ne absolts va ser estrany. Penso que vam tenir sort amb un dels jutges, Ramón Sáez”

Ell ho va tenir fàcil: la intervenció dels Mossos i tota l'acusació van ser un nyap. La sorpresa arriba amb la decisió del Suprem perquè els nostres advocats remarcaven que un alt tribunal no ens podia condemnar sense judici. Això ja ha succeït en altres ocasions i l'Estat sempre ha rebut sancions d'Europa per això. És com amb la contaminació de les grans

empreses: prefereixen pagar la multa i continuar abocant residus. El govern sap que l'esbrancaran, però la repressió ja s'ha exercit.

Com llegeixes la condemna i per què creus que només és contra vuit persones?

Els caps pensants del poder no podien permetre que un acte com el nostre quedés impune. La sentència de l'AN es va escapar del seu control i ara l'han esmenat. No puc pensar una altra cosa: hi deuen haver hagut pressions. Hi poden influir qüestions com l'enfrontament Catalunya-Espanya... però, aquí, em perdo. Ni nosaltres ni els nostres advocats sabem per què només acusen vuit persones. No hi hem trobat cap raó lògica.

A la sentència, hi ha un vot particular que subratlla que els tipus penals no són atribuïbles als fets concrets individualitzats, que la causa té connotacions polítiques intenses...

És que el Suprem no ha canviat ni una coma de la sentència de l'AN. Per tant, els mateixos fets provats dels quals vam ser absolts ara suposen un delictes contra les altes institucions de l'Estat. Això és pura política. Aquesta sentència ha estat escrita en uns despatxos que no són els del Suprem. I això és el que apunta el vot particular.

Creus que la darrera sentència i els mitjans han minimitzat el context de la protesta?

I tant. L'únic que té en compte el context de crisi i empobriment social és Ramón Sáez a la sentència de l'AN. La sala va defensar la protesta com un dispositiu necessari per garantir l'anomenada salut democràtica del país.

Arran de la sentència absolutòria de l'Audiència Nacional, a La Vanguardia es va parlar de jueciflautas i a El País, d'“aval a la intimidació”. Els mitjans són un risc o una oportunitat pel cas?

Els mass media són un risc, però també tenen una responsabilitat. No hem d'oblidar que van col·laborar amb la policia entregant imatges que han servit com a proves als judicis. Com a assemblea, no col·laborem amb ells, però –de vegades– alguns condemnats sí que els considerem una possible eina de difusió, sempre conscients que correm el risc de ser manipulats.

La llei mordassa i les detencions de divuit activistes de Districte 14 a Madrid, les operacions Pandora i Pinyata... Quina lectura fas de l'escalada repressiva actual?

Quan sóc positiu, penso que són les darreres alenades d'aire d'un monstre que està agonitzant. Alenades cruels, despie-

“L'objectiu polític és impedir que aquesta decisió judicial estableixi jurisprudència, per això organitzem mobilitzacions”

tades i inhumanes que s'ho emporten tot per davant. Està essent molt dur. Ens hem de mantenir fortes i unides.

Ara, a banda de les actuacions judicials dels advocats, quins són els propers passos?

L'objectiu polític és impedir que s'estableixi jurisprudència, per això organitzem mobilitzacions que pressionin els estaments involucrats. La setmana de lluita de l'11 al 19 d'abril n'és un exemple. La legitimitat política i ètica la tenim nosaltres, ho hem de tenir clar. I la classe dirigent i les seves institucions estan tacades de sang i patiment. Davant d'això, s'ha d'estar amb els ulls ben oberts i apostar per transformar tota aquesta bogeria.

2 DE FEBRER Es publiquen les primeres condemnes per les protestes durant l'Efecte Can Vies: un any i vuit mesos de presó per a quatre persones; tres anys i nou mesos per a una altra.
17 DE MARÇ El Tribunal Suprem revoca l'absolució per l'acció Aturem el Parlament i condemna 8 persones a tres anys de presó.

19 DE MARÇ Condemnes de deu i nou mesos de presó per a dues persones que van participar en una acció simbòlica a l'hotel Mandarin durant la manifestació de l'1 de maig de 2010.

25 DE MARÇ El Congrés dels Diputats espanyol aprova la llei de seguretat ciutadana, la reforma del Codi Penal i el pacte antigihadista.

Entraran en vigor l'1 de juliol.

28 DE MARÇ Condemnes de tres anys i mig de presó per a tres persones detingudes per l'Efecte Can Vies.

30 DE MARÇ Operació Pinyata: quinze detencions i disset escorcolls a Barcelona, Madrid, Granada i Palència. Són acusades de suposat

“terrorisme anarquista”. Dos dies més tard, declaren a l'Audiència Nacional espanyola. Cinc són empresonades i una desena queden en llibertat. Durant els escorcolls, també es detenen unes altres 24 persones, acusades de resistència i usurpació, que són alliberades amb càrrecs posteriorment.

“Estan condemnats per alçar les mans i dir als polítics el que tots pensem”

Un grup de familiars de les persones condemnades a tres anys de presó ha decidit fer un salt en el procés d'acompanyament en què es troben des de l'octubre de 2011 i constituir-se en l'Assemblea de Familiars per la Llibertat de les persones encausades del Parlament. Viuen aquest procés judicial com una condemna en si mateixa i la sentència a presó com el seu punt àlgid. S'han organitzat per fer front a “la repressió i la impotència” que els ha provocat aquest cas. El seu objectiu és que les seves familiars no entrin a presó i el volen fer possibles donant-los suport polític i creant elles mateixes un espai de suport mutu. Parlem amb la Concha, el Pepe i la Mónica, membres de l'assemblea.

Redacció Directa
@la_Directa

Sergi Pujolar

Com sorgeix l'Assemblea de Familiars i quins objectius té?

(Pepe) Sorgeix de la necessitat de trobar una manera de donar suport als nostres fills i les nostres filles, amb l'objectiu fonamental que no entrin a la presó. Aquest suport va més enllà del que els podem donar a casa i també és polític, potser d'una altra manera i amb la nostra visió, però també polític.

(Mónica) Creiem que podem arribar a altres llocs on ells i elles no arriben, a altres persones, amb altres maneres de veure aquests temes. Es tracta d'arribar a gent que no té cap relació amb les persones condemnades i que, sovint, pensa en elles com si no formessin part de la societat, les qüestiona i les jutja sense informació, sovint basant-se en els prejudicis i el desconeixement. El fet que persones de l'entorn de les condemnades els puguem explicar que veritablement no han fet res, que estan intentant lluitar per tothom, és important. El meu germà està condemnat per haver-se posat dar-

rere d'un polític amb les mans alçades i dir-li el que tots pensem, donant la cara per molts de nosaltres que, per por, per conformitat, per maneres de pensar... no sortim al carrer. Nosaltres podem donar aquesta altra visió dels fets.

(Concha) Aquesta assemblea també té un vessant emocional. Fonamentalment, es tracta de donar suport als nostres fills i filles perquè no entrin a la presó, d'ajudar en tot el que puguem. Però també fa que estiguem amb gent que està patint el mateix problema que tu. Per exemple, per a mi, això és totalment nou i no sabia per on tirar.

Quines eines us està aportant en el procés pel qual esteu passant? Com veieu i sentiu la situació actualment?

(Concha) Jo m'he sentit i, a estones, em sento totalment impotent. Són sentències tan fermes que sembla que estiguem lluitant contra un mur, contra ells. Al principi del procés, creia en certes coses, com que la justícia era justa i que la policia hi era,

en certa manera, per protegir-nos. Ara ja no ho penso. Estava molt equivocada.

(Pepe) Durant tot el procés judicial, vaig sentir que tenia una capacitat nul·la d'incidència o d'acció. Se't planteja una situació excepcional i vas a un tribunal on et sentis com una formigueta. En el curs d'aquest judici, vaig veure plasmades clarament la connivència entre el poder judicial i la policia i tota la sèrie de mecanismes que té l'aparell de l'Estat per portar el procés cap allà on vol. En aquest moment, potser la nostra capacitat d'influència és poqueta, però crec que serà més gran si ho fem tots els familiar junts.

(Mónica) A mi, em va costar molt assumir dues coses: primer, el fet que un familiar pugui entrar a presó i, segon, que la societat on vivim sigui així. Jo em considero una persona normal, que paga impostos, que va a treballar i que intenta ser tan justa i coherent com pot amb la gent amb qui con-

“Hem procurat educar els nostres fills i filles en valors de llibertat i compromís. Són aquests valors els que se'ls estan tornant en contra”

viu. I quan et passa això i tens una filla de tres anys i és possible que el seu tiet vagi a presó... com li explico on és i per què hi és? Perquè, ara mateix, només li puc dir que, al seu tiet, el volen posar a la presó per no fer res. Per defensar coses justes. I assumir això és dur. També m'ha fet comprendre moltes més coses i m'ha fet pensar; jo mai no he aixecat la veu i estar callada tampoc no m'ha servit per viure millor. Potser s'ha de lluitar d'una altra manera.

(Concha) Jo penso que hem procurat educar els nostres fills i filles en valors de llibertat, de lluita, de compromís amb la societat. I són aquests valors els que se'ls estan tornant en contra. Mai no hauria pensat que educar així pogués ser tan perillós, com es fa entendre amb aquesta sentència.

AMB LA FORÇA DE TOTES, LA SEVA LLIBERTAT

JO TAMBÉ ESTAVA AL PARLAMENT!

ABRIL. JORNADES DE LLUITA

<p>DISSABTE 11 18:00 CONCENTRACIÓ davant la seu de CIU c/ Còrrego 331</p> <p>CONCENTRACIONS I MANIFESTACIONS SOLIDÀRIES ARREU DE L'ESTAT</p>	<p>DIUMENGE 12 12:00 XERRADA DEBAT Ajuts al Parlament, Elecció Con-Vies i advocats. Amb vermut, dinar vege i música. Aparca Juan Andrés c/ Aurora amb c/ Fierrota</p>	<p>DILLUNS 13 PENJA PANCARTES en solidaritat amb les encausades!</p>	<p>DIMECRES 15 Repartim els suplementes especials de La Directa sobre el cas! CONCENTRACIONS SOLIDÀRIES PER TOT CATALUNYA</p>
---	---	--	---

DIUMENGE 19

RODEGEM EL PARLAMENT

CADENA HUMANA. PORTA UNA PEÇA DE ROBA GROGA!
12:00 PARC DE LA CIUTADELLA. ACCÉS ESTACIÓ DE FRANÇA

/ LLUÍS RÀFOLS

democràtics amb l'extensió de la catalanitat. Perquè, a Ferrer, un nou Estat català li hagués resultat tan repugnant com l'espanyol i fins i tot l'actual autonomia, com a estructura de poder, no deixaria de semblar-li una insuportable font d'interferències doctrinals. I és que hem arribat a l'espínosa qüestió de què pensava Ferrer dels assumptes identitaris.

Explica el mateix Ferrer que, quan buscava professors per la seva nova escola racionalista, se li va acostar un "regionalista catalán" per demanar-li que la nova institució utilitzés el català com a llengua vehicular. Ferrer li va respondre amb una negativa contundent i li va dir que intentaria apostar per l'esperanto. Cal dir que, finalment, va optar pel castellà. Què hagués fet avui? Impulsar una escolarització en anglès, atès que la llengua de la ciència, actualment i indiscutiblement, és aquesta?

La religió reforça el seu rol a l'ensenyament

A l'Escola Moderna del carrer Bailèn, les nenes i els nens jugaven, feien experiments i sortien d'excursió. Ferrer hauria considerat que els programes actuals d'educació eren una triple aberració. Perquè, a Catalunya, actualment, hi competeixen dues nacionalitats, l'espanyola i la catalana. A més, sobretot a partir del moment en què l'existència indiscutible de Déu ha entrat al BOE, l'Església lluita per recuperar un espai públic gairebé universal que se li reconeixia, precisament, pel fet d'imposar per llei el contrari del que Ferrer va defensar tota la vida. Perquè, per a l'autor, la religió impedia la felicitat de l'ésser humà.

Ferrer, l'ateu espanyol i català més frontalment declarat dels segles XIX i XX, també creia en una espècie de protestantisme identitari. Per a ell, la nació era una qüestió privada, íntima, perquè els

problemes derivats de la identitat nacional es lliguen, a la força, amb un problema d'organització d'Estat i, en l'Estat -com en Déu-, tampoc no hi creia. També cal dir que Lerroix era un dels seus *amigotes* revolucionaris i que, per tant, ningú no pot fer-se massa il·lusions sobre la sensibilitat de Ferrer envers les aspiracions catalanistes. El 1901, el nacionalisme polític de la Lliga era gairebé un nadó. A Ferrer, se li va acostar un *regionalista*; avui, se li hagués acostat algú convençut que el poble de Catalunya té dret a construir el seu propi Estat. Per a Ferrer, el proletariat català havia de tendir a destruir qualsevol forma d'Estat i a accedir a les veritats de la ciència, fins aquell moment només reservades a les castes superiors de la societat. Les situacions no es poden extrapol·lar.

Ferrer s'hauria fet de Ciutadans o de Podem? Jo crec que no s'hauria casat amb ningú, hauria fundat una altra escola llibertària i hauria deixat que cadascú s'expressés com li donés la gana.

No he estat l'únic que he comparat la insòlita pedagogia de Ferrer i Guàrdia amb les aberracions tridentines del ministre Wert. Ja ho va fer Anna Flotats al diari *Públic*, en un article titulat *Cinco síntomas de que el proyecto educativo de Wert vuelve al siglo XIX*. Davant la clara iniciativa estatal de destruir qualsevol vestigi de sentit comú en els àmbits educatius, recomano, ras i curt, la desobediència, l'habilitació d'espais complementaris on poder informar-se i construir xarxes alternatives de coneixement. En un cas extrem, es pot fer com Ferrer: agafar els diners d'una herència i organitzar alguna mena d'institució radicalment autònoma, capaç de generar expectatives i ambient de novetat. Continuar esperant que s'aturin les reiterades bajanades institucionals no solament és estèril, sinó que també resulta profundament depriment. No es pot educar des de la desesperança i l'aberració irracional vigilada. ◀

Com en les definicions actuals més sofisticades de la laïcitat, el pedagog també inclou els nacionalismes entre les forces alienadores de l'individu

Per a Ferrer, el proletariat català havia de tendir a destruir qualsevol forma d'Estat i a accedir a les veritats de la ciència, fins aleshores reservades a les castes superiors

18-19

La corporació Monsanto pretén instal·lar una planta a Malvinas Argentines malgrat el rebuig veïnal

20

Les treballadores domèstiques jutgen simbòlicament l'Estat de Califòrnia per la falta de drets laborals

Europa declara la guerra (informativa)

Diplomàtics de la UE i comandaments de l'exèrcit dels Estats Units destacats al vell continent coincideixen a demanar mitjans de comunicació que combatin les posicions del govern de Vladimir Putin

Àngel Ferrero
@angelferrero
Moscou

La platja de Pals, durant anys, va acollir unes antenes gegantines -vermelles i blanques- que pertanyien a Radio Liberty. Des del municipi gironí, aquesta emissora de ràdio estatunidenca difonia la seva programació anticomunista cap als països de l'antic bloc socialista de l'Europa oriental. El fet que una ràdio amb aquest nom retransmetés, des de l'any 1959, des d'un país sotmès a una dictadura feixista, en canvi, no semblava molestar gaire els seus patrocinadors. L'any 2006, amb una gran cobertura dels mitjans de comunicació, les antenes van ser dinamitades. Es consideraven una relíquia de la guerra freda que havia complert la seva missió.

“A mala hora”, devien pensar els líders de la Unió Europea (UE) que van participar a la cimera celebrada els dies 19 i 20 de març. El desè punt de l'ordre del dia, filtrat a la premsa un dia abans, preveia encarregar la tasca de preparar “un pla d'acció (...) en suport de la llibertat dels mitjans” per al juny a la cap de la diplomàcia europea, Federica Mogherini. Aquest suport no serà a Europa ni tampoc al Pròxim Orient o l'Àfrica, sinó a Rússia i, de fet, únicament allí, perquè els líders europeus estan preocupats pel que qualifiquen de propaganda pro russa.

Preguntat pel portal *EurActiv*, un diplomàtic confessà el seu escepticisme. “Es pot desenvolupar una estratègia així amb els mitjans lliures europeus? No n'estic segur”, es preguntava anònimament, apuntant -potser sense saber-ho- a un horitzó anhelat per molta gent a Brussel·les des de fa temps: el d'una UE més antidemocràtica. Un altre anava més enllà: “No entenc per què posem aquest punt a l'ordre del dia”, va dir, “si fos rus, estaria absolutament encantat perquè els estem proporcionant proves del seu èxit”.

Letònia ja ha proposat crear una cadena de televisió en llengua russa amb fons comunitaris, una opció que actualment està estudiant un panell d'experts. Cal preguntar-se com rebria, la ciutadania dels estats membre, la creació d'una nova agència comunitària en plena crisi econòmica i institucional. Més encara quan ja existeix Euronews, la resposta a l'èxit de la CNN, impulsada després de la guerra del Golf per presentar la informació “des d'un punt de vista europeu”. El canal va ser creat per la Unió Europea de Radiodifusió (UER), una entitat que no depèn de la UE, però que està formada per la majoria de televisions públiques dels seus estats membre. I sí, Euronews també retransmet en rus.

No obstant això, entre la diplomàcia europea, l'opinió majoritària és que la millor manera de respondre als mitjans estatals russos és a través de la coordinació i país per país. Dos dies després de la cimera europea, el general de l'OTAN a càrrec del comandament europeu de l'exèrcit dels Estats Units, Philip

Els pals de l'emissora anticomunista Radio Liberty a Girona el 2005 / SAINT-ANIOL

Breedlove, va declarar que Occident havia de tenir una “reacció ràpida a les comunicacions a Internet que contraresti les *falses narratives* de Rússia a les xarxes socials”. Breedlove va afegir: “Com a grup de nacions occidentals o com a aliança, necessitem entrar en aquesta guerra informativa. La manera d'atacar les falses narratives és arrossegant-les a la llum i exposar-les”. Però, qui ha de decidir quines *narratives* dels mitjans russos són falses? I on eren aquests mitjans disposats a arrossegant la falsa narrativa a la llum i exposar-la durant els bombardejos contra Iugoslàvia de 1999 (operació Ferradura) o durant la preparació de la guerra de l'Iraq, justificada amb l'existència d'armes de destrucció massiva?

Llibertat d'expressió i ideologia

“No estic d'acord amb el que dius, però defensaré el teu dret de dir-ho fins a la mort”, va afirmar l'escriptora Evelyn Beatrice Hall. Aquesta frase -atribuïda erròniament a Voltaire, de qui Hall va escriure una biografia- s'acostuma a prendre com a principi fonamental de la llibertat d'expressió, de la qual forma part la llibertat d'informació. Però aquest dret és cosa del passat. El primer mitjà que ho va poder comprovar no va ser rus, sinó iranià. El gener de 2013, els operadors de

Letònia ja ha proposat crear una cadena de televisió en llengua russa amb fons comunitaris, una opció que actualment està estudiant un panell d'experts

La seu de la Ràdio i Televisió de Sèrbia després del bombardeig de l'OTAN de 1999 / ZASTO

satèl·lit Eutelsat i Arqiva, a petició del govern espanyol, van interrompre l'emissió d'HispanTV perquè consideraven que estava vinculada a l'aleshores responsable de la radiodifusió iraniana, Ezatola Zarghami, sancionat per la UE el 2012 per "haver comès violacions contra els drets humans". El cessament d'emissions no solament va afectar el públic espectador d'HispanTV a l'Estat espanyol -on *Fort Apache*, el programa de debat moderat per Pablo Iglesias, comptava i compta amb una popularitat considerable-, sinó també el de l'Amèrica Llatina, que rebia el senyal a través d'Hispasat.

El 2 de març, el diari britànic *The Guardian* informava que Ofcom, l'entitat reguladora dels mitjans al Regne Unit, havia iniciat una investigació a la cadena de televisió russa RT arran de les queixes d'un espectador després d'un debat televisat sobre Ucraïna. Un portaveu d'Ofcom va declarar que l'organisme havia iniciat "una investigació per aclarir si aquest programa, que inclou comentaris antioccidentals, va ser degudament imparcial". L'any passat, Dmitri Kiseliov, director de Rossiya Segodnya, l'ens radiotelevisiu rus, ja va ser inclòs al llistat de persones sancionades pels EUA i la UE després de la reincorporació de Crimea a Rússia. Recentment, Kiseliov també ha estat declarat *persona non grata* pel govern de Moldàvia, dies abans d'unes eleccions a Gagaúcia que va guanyar la candidata pro russa Irina Vlah.

Des d'un punt de vista estrictament legal, podem pensar el que vulguem sobre Zarghami o Kiseliov, però les mesures preses contra ells són una clara violació del dret a la llibertat d'expressió. Què és el que molesta, doncs, d'aquests mitjans de comunicació? No són, evidentment, les credencials democràtiques dels països emissors, denunciades repetidament (només cal fer una ullada a la d'alguns aliats dels EUA), sinó l'aparició -aquesta última dècada- d'RT (2005), Telesur (2005) o HispanTV (2011), que ha acabat amb l'oligopoli comunicatiu que mantenien els EUA i, en menor grau, la UE. Noam Chomsky va arribar a dir que, al seu país, el grau de consens comunicatiu era tan elevat que "qualsevol dictador admiraria la uniformitat i l'obediència dels mitjans". Ara, no només arriben al públic versions diferenciades dels fets, sinó que aquestes plataformes ofereixen un espai a persones que no tenien accés als grans

Quin tipus de política respecte Occident promou més?

	ABRIL 97	NOVEMBRE 99	MARÇ 00	NOVEMBRE 14	MARÇ 15
• Incrementar els lligams econòmics, polítics i culturals; polítiques més properes a Occident	67,00%	69,00%	76,00%	57,00%	60,00%
• Escapar tot vincle i relació; distanciar Rússia d'Occident	16,00%	13,00%	14,00%	30,00%	29,00%
• És difícil de dir	17,00%	18,00%	11,00%	14,00%	11,00%

Pensa que actualment Rússia està amenaçada per enemics interns i estrangers o que les històries sobre els enemics són una estratagema per espantar el país a obeir cegament al govern?

	DESEMBRE 07	AGOST 14	MARÇ 15
• Rússia està actualment amenaçada per diversos enemics domèstics i estrangers	42,00%	61,00%	63,00%
• Les històries sobre els enemics són una estratagema per obeir el govern	30,00%	27,00%	23,00%
• És difícil de dir	28,00%	12,00%	14,00%

Quin tipus de país voldria que fos Rússia?

	NOVEMBRE 05	NOVEMBRE 10	MARÇ 15
• Un país poderós que fos respectat i temut pels altres països	36,00%	38,00%	47,00%
• Un país amb un nivell elevat de vida, tot i no ser un dels països més poderosos del món	62,00%	59,00%	49,00%
• És difícil de dir	3,00%	3,00%	4,00%

En la seva opinió, com han canviat durant els darrers sis mesos les opinions existents a l'estranger sobre Rússia i les russes?

	OCTUBRE 14	MARÇ 15
• Ens temen més	30,00%	35,00%
• Ens odien més	24,00%	26,00%
• Ens respecten més	10,00%	16,00%
• Ens menyspreen més	9,00%	11,00%
• Ens entenen més	11,00%	8,00%
• Ens estimen més	1,00%	2,00%
• No ha canviat res	13,00%	17,00%
• És difícil de dir	15,00%	10,00%

mitjans de comunicació, com Pablo Iglesias fins no fa gaire o el fundador de Wikileaks Julian Assange, que va comptar amb un programa d'entrevistes a RT i va omplir un buit -el de la informació crítica- que la resta de mitjans de comunicació de masses havien desatès de bon grat.

Cap a una polarització de l'opinió pública

Breedlove ha parlat de "guerra informativa". L'escalada retòrica és perillosa perquè acompanya l'escalada de tensió geopolítica a Europa i pot justificar qualsevol agressió armada. "Com es governa el món i com se'l porta a la guerra? Els diplomàtics menteixen als periodistes i, més tard, se'ls creuen quan els llegeixen", va escriure l'autor austríac Karl Kraus a finals de juliol de 1914, a l'inici de la Gran Guerra. Durant els bombardejos de l'OTAN a Iugoslàvia de 1999, l'Aliança Atlàntica va justificar l'atac contra la seu de la televisió pública sèrbia (RTS) amb l'argument que era necessari per "interrompre i degradar la xarxa de comandament, control i comunicacions" i que la seu d'RTS era un "objecte dual" (civil, però que també pot tenir un ús militar) que "contribuïa a la guerra propagandística que orquestrava la campanya contra la població de Kosovo". Evidentment, Rússia no és la Iugoslàvia d'aleshores, però el vocabulari que s'empra actualment recorda -inquietantment- el que es va emprar durant el conflicte dels Balcans.

Si la UE vol protegir la seva població contra una pretesa propaganda russa o iraniana -amb el benentès que sembla que només qui no combrega amb la política occidental fa *propaganda*-, hauria de donar suport a l'educació per comptar amb una ciutadania formada i capaç de llegir les notícies críticament. En canvi, retalla la despesa pública en ensenyament i crea individus més vulnerables a la manipulació, vingui d'on

vingui. Altrament, la nova guerra informativa de la UE revela una concepció paternalista de la societat, que entén la població com un receptacle buit, com una massa amorfa que els poders fàctics poden modelar a voluntat. Clar i català: "Sou idiotes i us creieu tot el que diu el Kremlin a ulls clucs".

Si es materialitzen els plans de la UE, no només contribuiran al deteriorament de les relacions entre Brussel·les i Moscou, sinó que acceleraran una polarització de les opinions que ja està en marxa. Tota anàlisi crítica amb la política de la UE i la seva gestió de la crisi, o que intenti superar maniqueïsmes per explicar que Rússia és una societat complexa, es considerarà automàticament pro russa. N'hem pogut veure una mostra amb la victòria de la coalició Syriza, acusada d'"afeblir la unitat d'Europa" contra Rússia. El corol·lari seria: demanar justícia social, com fa el govern grec, és fer el joc a Putin. D'altra banda, l'any passat, la premsa conservadora alemanya va encunyar dos termes, utilitzats per desprestigiar els seus contrincants dialèctics, *Putinversteher* i *Russlandversteher*, traduïbles per "qui entén Putin" i "qui entén Rússia", com si entendre signifiqués aprovar o acceptar.

Brussel·les vol clavar un altre clau al taüt de la llibertat d'expressió a Europa. El pretext és Rússia. I l'argument? La llibertat d'expressió, és clar. 4

Malvines Argentines: un any i mig de resistència a Monsanto

Les fumigacions d'insecticides produïts per la multinacional provoquen problemes de salut greus i els intents de l'empresa d'instal·lar una planta a la zona acaben d'aixecar la indignació veïnal

Assemblees ciutadanes contra el desembarcament de la corporació estatunidenca / B. C.

Berta Camprubi
@bertacamprubi
Córdoba (Argentina)

La província de Córdoba és líder en la producció de soja al país llatinoamericà, però des de la localitat d'Ituzaingó han aconseguit fer visibles els efectes tòxics de l'herbicida Round Up

“Jo escoltava les mares d'Ituzaingó, aquestes dones que estaven en lluita, però com que no tenia cap noció del que eren els herbicides, el que deien em semblava escabellat”. Elecinda Leiria és veïna de la ciutat de Malvines Argentines, província de Córdoba. A vint quilòmetres de camps de soja d'aquesta població, trobem Ituzaingó Anex, el barri que va posar fre a la tirania dels agrotòxics. L'any 2001, Sofia Gatica i altres veïnes d'Ituzaingó van començar la lluita social, ambiental i legal contra les fumigacions que havien portat el càncer, les intoxicacions, les malformacions i la mort al barri i a les seves filles.

Glifosat en sang

Les mares d'Ituzaingó van aconseguir fer visible una problemàtica present a moltes altres poblacions de la província número

en producció de soja de l'Argentina -un 30% del total l'any 2014. Van conquistar victòries molt importants en l'àmbit legal, com la llei d'agroquímics aprovada l'any 2004, que establia límits de 500 metres de distància per les fumigacions terrestres i de 1.500 per les aèries. Tot i que es tractava d'una llei d'àmbit provincial, aquesta legislació creà un precedent vital en la lluita global contra els agroquímics i els organismes modificats genèticament (OMG).

“Per a mi, tot era mentida fins al 2006, quan vaig viure l'experiència pròpia de tenir herbicida a la sang. Llavors van començar els vòmits, la pèrdua de pes i de vista, la son, els mals de cap...”, explica Leiria. Els metges no van poder diagnosticar quina era la causa de tots aquells mals fins que ella no els va parlar, casualment, de la molta de bidons de glifosat que hi havia al costat de casa seva. El glifosat és l'herbicida més emprat a tot el món, patentat per la multinacional estatunidenca Monsanto sota la marca Round Up. Després de passar per toxicologia, Leiria va descobrir que havia estat inhalant aquesta substància durant anys i que no existia cap medicació concreta pel seu problema; “La tempesta se'n va, però les seqüeles queden”, aquesta va ser la frase del metge”, recorda.

Arriba Monsanto

Un petit *flashback*: l'any 1996, el govern neoliberal de Carlos Menem, un dels responsables del *corralito* de 2001, va aprovar la introducció d'una varietat de soja transgènica resistent al Round Up creada per Monsanto. Aquest fet va incrementar la producció de soja del país -i la consegüent desforestació- fins a situar-lo, actualment, en tercer lloc després dels EUA i el Brasil. El paisatge resultant s'arriba a considerar un *desert verd*. Al segle XXI, de nou, el 15 de juny de 2012, la presidenta de l'Argentina Cristina Fernández de Kirchner va anunciar la instal·lació d'una planta de selecció de llavors de blat de moro de l'empresa Monsanto a la població de Malvines Argentines. La inversió era de 1.800 milions de pesos (187 milions d'euros). “Amb la manca de feina que hi havia, aquí ho vam celebrar”, explica Lucas Vaca, un veí del poble de 34 anys. “Després, vam començar a investigar i vam anar veient de què anava el tema”. Propietària del 90% dels OMG del món, Monsanto ha depredat milers de camperoles d'arreu del món amb el seu monopoli de patents de llavors de blat de moro, soja i cotó. Per a moltes agricultores, els seus herbicides aplicats amb avionetes a milers d'hectàrees de cultius són sinònim de mort per a la resta de vida del voltant. Tot està camuflat sota una bona capa d'impunitat. Segons una anàlisi de l'ONG Food and Water Watch, les principals empreses de biotecnologia agrícola -l'alemanya Bayer i Monsanto- han gastat 572 milions de dòlars en contribucions a campanyes electorals i *lobbisme* polític i corporatiu durant la darrera dècada.

Guerra i intel·ligència

Des de la seva fundació l'any 1901, l'actual gegant dels transgènics i els seus laboratoris científics han creat molts productes

Assegurances
ètiques i
solidàries

arç
COOPERATIVA

www.arccoop.coop

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA
www.laciutatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

Terra d'escudella
www.tdk.cat

menú al migdia
carta de nit
taules d'embotits
amanides
patates braves
cerveses artesanes
cultura popular
exposicions

C/ Premià, 20 baixos. Santís (Bcn)
tel. 93 422 16 13

DIVA HOGAR

REPARACIONS 24H
REFORMES

BARCELONA
93.346.86.01
SANT FELIU DE LLOBREGAT
93.105.77.83

www.clubdivahogar.com

tinta sonora
www.tintasonoraa.com

Un món a una
altra manera de
fer les coses

Repressió durant una manifestació contra la llei d'ambient de la província de Còrdoba, rebutjada per diversos col·lectius / COLECTIVO MANIFIESTO

La promesa de llocs de treball ha generat conflictes violents entre les activistes contràries a la planta, que han impulsat mobilitzacions, i els sindicats

“A l'acampada, gairebé tot eren dones. La dona tenia un nivell de consciència més elevat sobre el que podia passar en un futur”, explica un veí implicat en la lluita

controvertits pel fet de ser causa potencial de perjudicis a la salut o d'impactes ambientals negatius. La sacarina, l'hormona de creixement boví -prohibida a la Unió Europea- o el polietilè són alguns exemples. L'empresa, que opera a més de 160 països, va participar en les investigacions per a la creació d'armes nuclears i en la producció de plutoni. També va ser una de les proveïdores de l'agent taronja amb què l'exèrcit estatunidenc va ruixar cultius i selves per facilitar l'extermini de l'enemic durant la guerra del Vietnam.

És difícil enumerar tots els escàndols legals, socials i mediambientals en què s'ha vist implicada Monsanto. A tall d'exemple, dues de les notícies més rellevants dels últims mesos que afecten el gegant: per una banda, l'Agència Internacional per a la Investigació sobre el Càncer (IARC), que depèn de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), finalment ha classificat el glifosat -entre altres herbicides- com a element “probablement cancerigen pels humans”. Per altra banda, diversos mitjans internacionals han fet públic l'interès de Monsanto per comprar Blackwater, una agència de serveis de seguretat dels EUA dedicada a l'entrenament paramilitar i la intel·ligència, avui anomenada Academi.

Acampada per la Vida

Tornant a la petita població de Malvinas Argentines, on les màquines i els camions van començar a circular poc després de l'anunci de la presidenta de la nació, unes 600 veïnes preocupades per la instal·lació de la planta exigien explicacions a la municipalitat. Lucas Vaca explica que “l'excusa de l'intendent era que aquí no es fabricaria glifosat, que aquí només es faria la selecció de llavors”. A inicis de 2013, el veïnat va dur a terme deu anàlisis de sang entre la població a l'atzar i, en set casos, es van detectar plaguicides, concretament, Aldrin, Dieldrin, DDT i Beta HCH. “Si el 90% dels agrotòxics de l'Ar-

gentina són de Monsanto, Monsanto ens ha intoxicat. No la deixarem plantar ni una llavor més”, va ser la conclusió a la qual van arribar els membres del que s'ha acabat anomenant assemblea Malvinas Por la Vida.

Les veïnes autoconvocades de Malvinas Argentines van aconseguir suport legal independent, van descobrir que no existia cap estudi d'impacte ambiental a la zona i, també, que l'empresa finançava cursos de formació i una piscina municipal al poble. Amb la col·laboració d'altres col·lectius com Madres d'Itzuzaingó o Paren de Fumigar, van decidir intentar impedir la construcció en persona.

Aquests grups ja havien fet diverses manifestacions, tant a Malvinas Argentines com a Còrdoba capital (durament reprimides per la policia), quan, el 18 de setembre de 2013, van organitzar el Primer Festival Primavera Sense Monsanto, que es va celebrar davant del terreny on s'estava construint la planta. En acabar el certamen, algunes veïnes van pujar a l'escenari i van parlar amb el públic: “Companyes, nosaltres ens quedem aquí; qui es vulgui quedar a sumar forces serà benvinguda”, recorda Vaca.

Durant els tres primers mesos, de relativa tranquil·litat, es van anar afegint manifestants a l'acampada. Van començar impeding l'entrada dels camions amb material de construcció; més endavant, també van barrar l'entrada a les treballadores. Moltes d'elles eren habitants de Malvinas, fet que creà conflictes violents molt greus entre els dos bàndols, activistes i sindicats. Aviat van construir barricades, parcialment simbòliques.

“En una ocasió, van venir més o menys 300 obreres i nosaltres érem quinze. Van venir els mitjans de comunicació, es va muntar un sarau gros aquí”, explica Elecinda Leiria. “El més sorprenent de tot va ser que, a l'acampada, gairebé tot eren dones. La dona tenia un nivell de consciència més elevat sobre el que podia passar en un futur”, afegeix Vaca. A partir

del mes de desembre, va arribar la repressió de les forces de l'autoritat. “Jo vaig rebre l'impacte de setze bales de goma. Hi va haver més de 60 ferits, diverses detingudes”, relata Vaca.

Monsanto perd terreny

El febrer de 2014, la gran corporació estatunidenca va presentar un estudi d'impacte ambiental que va ser rebutjat per la comissió de la Secretaria d'Ambient de la província de Còrdoba, ja que no complia amb els requisits de la gestió integral de residus. Poc després, un fiscal anticorrupció va obrir una investigació per comprovar que la planta no incomplís la llei d'usos del sòl. Avui dia, la multinacional planeja entregar un nou estudi d'impacte ambiental tot i que, segons la llei de política ambiental de Còrdoba, “un projecte que hagi estat desestimada o rebutjada per l'Autoritat d'Aplicació no es pot presentar novament per ser avaluat”.

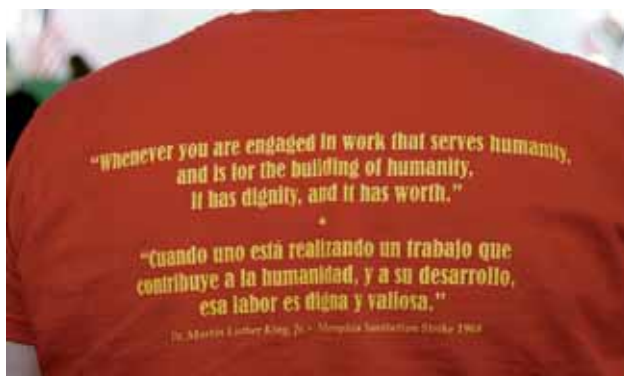
“Fa anys que Monsanto estudiava aquesta localització”, explica Vaca, “aquí sota, hi ha un dels aqüífers més importants del continent i, a prop, hi ha una planta de Coca-Cola que fa servir productes Monsanto”. Tot sembla indicar que la corporació continuarà lluitant per instal·lar la planta a Malvinas tot i que, segons ha anunciat recentment, ho farà a partir de l'any 2016 -aquest 2015 és any electoral. Amb un to gairebé fatalista, Vaca comenta: “Aquesta gent són amos de la vida i l'alimentació mundial (...) Esperem que aquí no hi hagi morts, però lluitarem fins a les últimes conseqüències”.

Les quinze companyes que resisteixen a l'acampada -la majoria de les quals prefereixen mantenir-se en l'anonimat arran de la repressió que ja han patit- defineixen la gran multinacional de transgènics com “una de les arrels de la manipulació de la humanitat”, “la màxima expressió de la mort”, “el sofriment”, “la coexistència sense existència”, “la devastació de tot el sistema planetari” o “una mort accelerada i antinatural”. ◀

Les treballadores domèstiques 'jutgen' l'Estat de Califòrnia

Agrupacions sindicals i activistes organitzen una protesta simbòlica davant del govern estatal per assenyalar la falta de garanties laborals i de suport públic del treball assalariat a les llars i l'atenció domiciliària

Les reclamacions salarials s'encreuen amb les demandes de més reconeixement social / RUCHA CHITNIS

Carla Aisina Muro
@ahurea_
Sacramento (Califòrnia)

El dijous 19 de març, les treballadores domèstiques de l'Estat de Califòrnia, als Estats Units, es van convertir en jutges, testimonis, víctimes i fiscals durant unes hores. A l'estrada, l'Estat californià. L'escenari, els jardins del Capitoli de Sacramento, seu del govern de l'Estat, que es van convertir en la sala improvisada que va acollir el tribunal moral, a imatge dels tribunals Russell.

La Casa Blanca, el setembre de 2013, va publicar un nou reglament que posava fi a dècades d'exclusió de les treballadores d'atenció domiciliària de les proteccions de salaris mínims i hores extraordinàries. No obstant això, les garanties laborals que ofereix el programa federal de dependència, anomenat In-Home Supportive Services (IHSS), no són suficients.

A l'Estat californià, més de 460.000 persones d'edat avançada o amb diversitat funcional reben suport a través del programa públic de Califòrnia IHSS. Però, malgrat un superàvit presupostari de bilions de dòlars, l'Estat ha retallat les hores de suport en l'atenció domiciliària a les clientes de l'IHSS i ha derivat els fons restants al finançament d'una sanitat privada que no acull tothom.

Moltes treballadores d'atenció domiciliària reben el salari mínim i la majoria no reben cap benefici pels dies de baixa per malaltia o per vacances ni cap suport en forma d'atenció mèdica o de jubilació. El 90% d'aquest col·lectiu està format per dones, el 73% són persones de color.

Finalment, també cal tenir en compte l'enorme desregulació que afecta el treball domèstic vinculat a la contractació privada

de particulars. Les polítiques del govern de Sacramento converteixen la feina de l'atenció domèstica en una ocupació de salari baix, fet que la naturalitza com una mala feina, apropiada per a dones pobres, particularment afroamericanes i immigrades.

Una lluita històrica

La història ens ajuda a entendre que l'estigma, la falta de respecte i els salaris baixos del treball domèstic estan relacionats amb l'esclavisme i tenen orígens racistes. L'explotació i la vulnerabilitat a la qual s'enfronten aquestes treballadores no és casual. El Congrés del New Deal, que va promulgar una llei nacional de relacions laborals l'any 1935, desitjava produir exactament aquest resultat. Es permetia que els treballadors i les treballadores se sindicessin i defensessin col·lectivament els seus drets, però els congressistes meridionals volien excloure les treballadores negres del pacte per preservar l'estil segregacionista del sud. I ho van fer de manera indirecta, és a dir, no exclouent la gent negra, sinó fent que les professions relacionades amb l'agricultura i el treball domèstic no estiguessin regulades.

Així, l'exclusió del treball domèstic de la carta de drets laborals es manté inalterada fins avui. Després de 75 anys, la secció 152 de la llei nacional de relacions laborals encara exclou les treballadores agrícoles i domèstiques de les proteccions que garanteix la llei.

Els avenços han estat lents. El treball assistencial vinculat a la salut pública es va començar a reconèixer durant els anys 60. Moltes dones pobres van ser empeses a treballar en aquest nova professió emergent i, suposadament, més estable, però és van lligar de mans i peus a una feina que no oferia prou garanties ni reconeixement. El 1966, es va guanyar una llei a favor del treball assistencial relatiu a les institucions sanitàries; a principis dels 70, tota la tasca assistencial (tant domèstica com

institucional) estava reconeguda com a feina, però amb greus déficits pel que fa als drets laborals.

Judici al present

La iniciativa de celebrar aquest judici ha estat liderada pel sindicat United Domestic Workers of America (Treballadors Domèstics Units d'Amèrica) i secundada per l'Aliança nacional para trabajadores domesticos, la Red internacional de trabajadoras domèstiques i diverses organitzacions, com Mujeres Unidas y Activas, que treballen pels drets de les dones immigrades.

Les treballadores assistencials i les clientes van compartir històries i es va presentar el testimoni de diferents expertes en diversitat funcional i defensores dels drets d'assistència al domicili. Es va explicar que les treballadores domèstiques guanyen salaris inferiors i que gaudeixen d'una mobilitat econòmica i una seguretat financera escasses. Alhora, es va explicitar que els contractes laborals formals són inusuals en aquest sector i que, si hi ha acords de treball, freqüentment són violats per l'empresariet. Les treballadores domèstiques, sovint, se senten massa vulnerables per fer valer els seus drets, especialment les convivents i les immigrades indocumentades. També es va abordar la insuficiència de la quantitat d'hores d'assistència que garanteix el país.

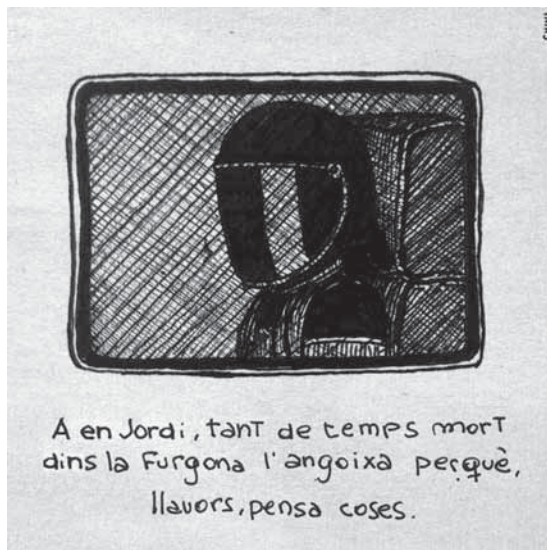
Després d'un plenari amb un equip de jurats d'escala nacional conformat per lideresses dels drets civils i els drets de les dones, entre altres, la directora de l'Aliança nacional para trabajadoras domèstiques, Ai-jen Poo, va posar fi al judici simbòlic a l'Estat de Califòrnia. Es va demanar respecte als drets de les treballadores domèstiques, ja siguin ciutadanes o indocumentades, immigrades o afrodescendents, ja que, amb la seva feina, proveeixen benestar i la possibilitat de tenir unes vides independents. ♦

ecofestes
Solucions ecològiques per a les teves festes !!

93.837.15.48
www.ecofestes.cat

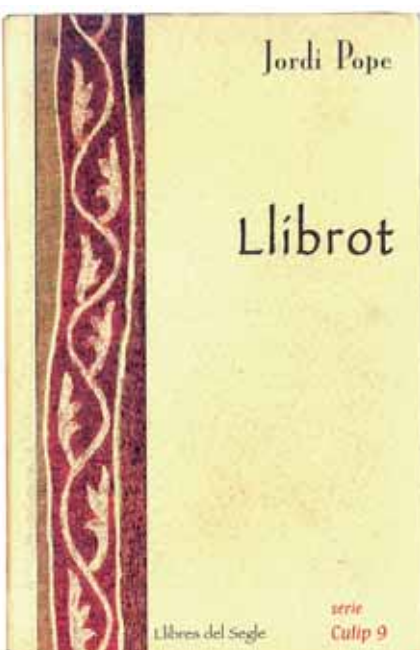
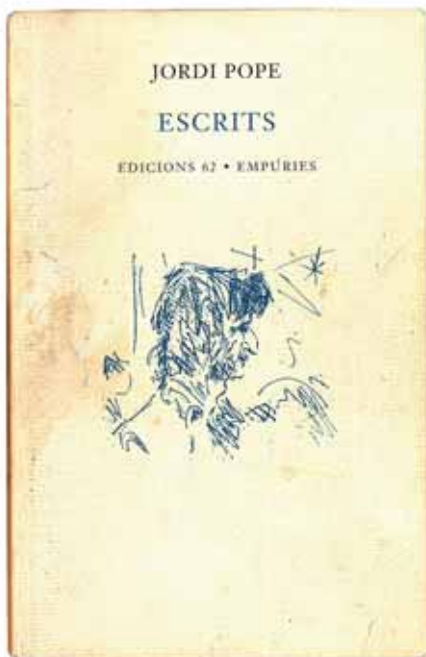
24-25

Una exposició fotogràfica elabora artísticament la visita d'unes joves catalanes al camp de Buchenwald

26

Francisco Collado explica la resistència antifranquista a un públic juvenil amb 'Homes del bosc: una història dels maquis'

L'artesa dels mots remots

Jordi Pope (1953-2008) és el malnom amb què es coneix popularment Jordi Barba, un dels poetes catalans més peculiars dels últims temps i massa poc conegut. Apropem-nos, doncs, al que ens en queda, els seus textos, recollits en dos llibres: 'Escrits' i 'Llibrot'

Guim Valls Soler

Jordi Pope va néixer a Barcelona, al barri del Raval, en el si d'una família de classe treballadora. La seva ocupació laboral fou electricista i fuster, sense abans haver acabat l'educació obligatòria. Als anys vuitanta, el trobem instal·lat al barri de Gràcia, des d'on inicia el seu camí com a poeta autodidacte, recitador i promotor d'iniciatives com *Obra d'artesa*, un full volander que va donar veu a un gran nombre d'artistes que aleshores començaven.

A partir dels primers noranta, a causa de la malaltia degenerativa que patia, Pope es va veure incapacitat per recitar i foren els seus companys i amics els qui recitaren els seus poemes per ell des de llavors. Escriptors com Enric Casasses i David Castillo el recorden com un dels autors amb més presència escènica i capacitat de comunió amb el públic dels que es movien pels primers recitals de la contracultura dels vuitanta a Barcelona.

Escriptor de l'oralitat

No seria adequat utilitzar l'etiqueta de poesia experimental per parlar d'una obra com la de Pope. Fóra una generalització que no es correspondria amb una apreciació matisada del material en qüestió i que exclouria bona part dels apropaments que aquest admet. Sí que podem dir que és una obra que du implícita, per les seves característiques formals i d'altra mena, una rebel·lió del llenguatge no només en l'àmbit literari, sinó també en el del mateix fenomen comunicatiu. Però, sobretot, el vincle amb l'oralitat és allò que d'alguna manera redimensiona les seves composicions i els dona la possibilitat de ser llegides en clau polipètica o interdisciplinària, relacionada amb les arts escèniques, les noves tecnologies i la difusió més enllà del suport escrit. Això fa col·lidir dues esferes perquè, si bé els seus textos s'aguanten perfectament sobre el paper, són alhora inseparables, en la seva factura, de la idea de recital poètic.

Potser el públic lector no està acostumat a aquesta ambivalència, que pot dur a considerar que una poesia com aquesta no neix per ser llegida. En un article publicat al diari *Avui* el 1999 -l'any que es publica *Escrits*- dedicat íntegrament a Sebastià Roure i Jordi Pope, Enric Casasses va voler refutar que l'obra de Pope "es transfigura amb la seva dicció, amb la seva presència,

Va ser un dels autors amb més capacitat de comunió amb el públic a la contracultura dels anys vuitanta a Barcelona

El vincle amb l'oralitat redimensiona les seves composicions i els dona la possibilitat de ser llegides en clau interdisciplinària

amb la seva entrega o amb el que sigui, però el poema en si, tot sol sobre el paper, es queda curt, queda incomplet". A parer de Casasses, "amb la poesia del Pope, passa el mateix que amb el recital del Roure que deia abans, que abans de la seva aparició no se sabia res, no se'n tenia cap noció, de la possibilitat d'un poeta amb aquestes característiques fòniques, sintàctiques, lèxiques, socials i humanes com és el cas de la poesia i la poesia en prosa de Jordi Pope".

En aquest text, veritablement un document de valor sobre la naturalesa de les relacions entre poesia escrita i poesia dita, es posen en relleu dues qüestions importants. D'una banda, l'escull amb què pot topar certa poesia pel fet de funcionar en recitals i per emprar recursos de l'oralitat; de l'altra, la radical originalitat de l'obra de Pope, que la situa fora de qualsevol intent de valorar-la per mitjà de la comparació amb altres obres i autors.

Casasses ens diu que un bon poema és aquell que té tot el llautó visible. Aquesta afirmació, malgrat que no sé si seria just d'aplicar-la a la poesia en general, dilucida perfectament un tret fonamental de l'obra de Pope. Per dir-ho amb una metàfora del món de l'espectacle, la trama forma part del decorat: són textos que conserven les traces *manuals* de la seva factura, que fins a cert punt traeixen els procediments de l'escriptor a l'hora d'escriure'ls i, sobretot, que no atenen als decàlegs d'una poètica ni d'un to i unes divises estètiques determinades. Cada peça suposa un salt particular cap al terreny del desconcert, tant del lector o espectador com del mateix autor, que es desafia a si mateix, es proposa jocs, construeix exclusivament a partir de les paraules, o bé desferma el catàleg de visions del seu interior.

El resultat és, aleshores, que en molts casos no hi ha res més que el que es veu, perquè, o bé el poema no remet sinó a les

pròpies paraules que el formen, o bé parla de realitats emocionals que s'escupen tal com raja -la gràcia és que aquest *tal com li raja* a Pope ja resulta valuós. Aquest enfocament no admet falsificacions o trampes literàries de cap mena. L'experimentalisme d'aquests poemes no és calculat, sinó inevitable, honest.

Definir un llenguatge

L'actitud de l'autor davant de la llengua, especialment pel que fa al lèxic, és la de concebre l'idioma, en totes les seves etapes històriques i en totes les seves aplicacions particulars, com un espai autònom que el poeta té la llicència de recórrer lliurement i sense limitacions. El català de Pope és tant el barceloní actual com el català medieval i és molt ric en dialectalismes i en mots raríssims que ens obliguen a consultar el diccionari. És per això que podem considerar que, en gran part, els seus poemes constitueixen una mena de *collage* en què, mesclant lèxic de diverses procedències, inventa un català personalitzat. La seva llengua pròpia, basada en l'expressivitat, que té un vessant més plàstic que es resol en imatges i un altre de més abstracte i psíquic que voreja el terreny de l'inefable.

D'altra banda, les característiques formals dels poemes, en la línia de l'experimentació transgressora, sovint interfereixen en els continguts. La idea despresa de tal o tal altre poema és, més que no pas un tema prèviament acotat, una manifestació sobtosa de l'actitud del poeta davant del món, una visió especialment atenta, per exemple, a les nocions de llibertat i diferència, a la possibilitat d'admetre l'imprevist -i l'atzar- com a valors artístics. S'aprofita la realitat sensible per aprofundir en conceptes que es podria dir que comencen a existir a partir del poema. No és, en aquest sentit, una poesia reflexiva, perquè no reflecteix sinó que irradia; no vol convèncer de res, ans

expressa una inquietud interior de la qual, abans de resoldre's en paraules, "no se'n sabia res", com deia Casasses.

Vida copsada espontàniament

El tercer poema dels *Escrits*, titulat "Maig", apunta cap al que seria una poètica de Pope, si n'hi hagués: "Deixar anar la mà / com un pas marcial, / escriure sense pensar / quatre versos estripats". Aquests primers quatre versos parlen de l'escriptura poètica en termes de moviment corporal, de gest que s'executa de manera natural i espontània, gairebé primitiva ("deixar anar" i "sense pensar"). Després, el poema recalca la importància d'obeir únicament als impulsos propis, a fer-s'ho un mateix i a servir una visió oberta, inclusiva, per tal que el text aculli el màxim d'intensitat i d'experiència humana ("Enterrosseu-lo / amb tots els pensaments, / i no mireu enrere").

És per això que no podem discernir sobre què tracten molts dels escrits de l'autor, perquè el poema és un espai, no pulcre i ordenat des d'on es pugui parlar d'unes coses i deixar-ne de banda unes altres, sinó que es troba a la intempèrie de les qüestions humanes: és més un magma indivís que una estructura sòlida amb compartiments separats. Com diu al final d'un poema: "Farem les ferotges improvisacions / dels qui no poden moure els ulls de fit".

En definitiva, Pope ens convidava a experimentar noves formes insòlites d'entendre i d'interpretar les relacions entre l'individu i el seu entorn. I ho fa per la via de sacejar els sentits admesos de les coses, orientant la nostra atenció cap a allò de més sensible i palpable que hi ha en les paraules: no el que volen dir sinó allò que diuen directament. No la representació, sempre enganyosa, de realitats compartides, sinó la inauguració, en el poema, de realitats compartibles per qui les vulgui compartir des d'ara. 4

Els seus poemes constitueixen una mena de 'collage' en què, mesclant lèxic de diverses procedències, inventa un català personalitzat

El barceloní ens convidava a experimentar noves formes insòlites d'entendre i d'interpretar les relacions entre l'individu i el seu entorn

El Projecte Buchenwald: educar en l'antifeixisme

L'any passat, un grup d'estudiants de Santa Coloma de Gramenet va viatjar a Alemanya per conèixer de prop un dels episodis més foscos de la història contemporània. La seva experiència s'ha plasmat en una exposició itinerant

Salut Vila
@salutvilaros

El fotògraf Sergi Bernal ha fotografiat joves actuals als espais de l'horror nazi, per generar un diàleg entre el passat i un present d'amenaça xenòfoba i intolerant

Enguany es commemora el setantè aniversari de l'alliberament del camps de concentració nazis. Coincidint amb l'entrada aliada al camp d'Auschwitz, el 29 de gener es va inaugurar l'exposició *Recordar després de l'oblit: Buchenwald* als jardins del Museu de la Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet. El treball és obra del fotògraf colomenc Sergi Bernal i recull l'experiència d'un grup d'estudiants que l'any passat va visitar el camp de concentració alemany.

El viatge s'emmarca dins el Projecte Buchenwald, promogut des de 2013 per l'Associació Amical de Mauthausen i altres camps i que convida els ajuntaments i els instituts d'arreu del país a participar-hi. En aquest cas, diversos centres de secun-

dària colomencs es van unir al projecte *Exili, deportació i drets humans, Buchenwald 2014*, organitzat des del Programa Joves i Cooperació de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet. La iniciativa pedagògica s'adreçà a estudiants d'entre catorze i divuit anys, amb la intenció de conscienciar-los del drama sofert pels milions de víctimes del nazisme i, alhora, actuar com una eina de prevenció del racisme i el feixisme.

L'esperança posada en el jovent

"Conèixer i aprofundir en la realitat de l'holocaust és necessari perquè no es torni a repetir mai més res semblant", afirmen Patrícia Pérez i Raquel Arias, dues de les catorze joves colomencs que van viatjar a Alemanya l'abril de 2014. Les estudiants van tenir ocasió d'assistir als actes de l'aniversari de l'alliberament del camp, amb la presència de representants polítics i de deportades que explicaven les seves vivències.

"El fet de poder parlar directament amb algunes de les supervivents, que explicaven entre llàgrimes les terribles pràctiques d'extermini aplicades pel Tercer Reich, va ser l'experiència més colpidora del viatge", expliquen Patrícia i Raquel. Aquests testimonis vius de l'holocaust eren infants quan van patir les atrocitats del nazisme. Alguns d'ells van perdre tota la família, però van refer la seva vida; ara, ja grans, donen testimoni del sofriment viscut, amb l'esperança que ningú no torni a patir situacions similars.

Entrar dins l'espai envoltat de filferro espinós permet que les joves vegin amb els seus ulls un dels camps de concentració més grans de l'Alemanya nazi, amb els barracons, crematoris, les sales de tortura i execució i els pavellons on les persones deportades eren sotmeses a experimentacions científiques inhumanes. En definitiva, és una oportunitat d'apropar-se a la història explicada als llibres i a les classes, vista en documentals i pel·lícules, i posar-hi rostres amb noms i cognoms, més enllà de les dades i les xifres.

Imatges contra l'oblit

L'exposició *Recordar després de l'oblit: Buchenwald* plasma l'horror del passat a través d'imatges recuperades de l'arxiu

Una imatge històrica del camp de Buchenwald

L'autor de les fotografies es mostra preocupat per "la malaltia de l'esperit que suposa el racisme i el feixisme" / S. V.

del memorial de Buchenwald. Traslada aquestes imatges al present, amb la presència i la mirada de les joves als mateixos espais on militants antifeixistes alemanyes, gitanes, jueves, homosexuals, testimonis de Jehovà i també republicans catalans treballaven com esclaus, molts d'ells fins a morir.

La composició de fotografies elaborada per Bernal en uns plafons impressionants de quatre per tres metres permet que el públic es faci una idea de la tragèdia viscuda per les 250.000 deportades que passaren pel camp, més de 56.000 de les quals foren assassinades. La mostra representa un homenatge a totes elles i, alhora, ofereix una reflexió sobre l'augment del feixisme a Europa i dels discursos islamòfobs i xenòfobs, que, progressivament, es van fent presents als ajuntaments de casa nostra. La intenció és que l'exposició volti per instituts i casals de joves i, d'aquesta manera, es difongui el record i un missatge d'esperança.

Recordar el passat per construir el present

En paraules de Bernal: "Programes com aquest són una autèntica vacuna contra aquesta malaltia de l'esperit que és el racisme i el feixisme. La seva continuïtat i ampliació, juntament amb altres actuacions als nostres barris i ciutats, ens garantiran un futur en pau, una autèntica salvaguarda de les nostres llibertats i els nostres drets".

Un dels objectius del programa és que el jovent prengui consciència que les pràctiques del nazisme no només són fets històrics passats, aliens al nostre present. "En general, els joves del nostre voltant no perceben el problema de l'augment de l'extrema dreta a Europa ni el relacionen amb els camps d'extermini nazis. És trist perquè la història podria repetir-se", afirmen Patrícia i Raquel.

En una enquesta que van fer les estudiants colomenques per al seu treball de recerca, es va poder constatar que algunes de les respostes donades per les companyes de classe tendien al racisme i el feixisme. El fet és realment preocupant en una societat on conviuen persones d'origens i cultures cada vegada més diverses, i denota com en són, de necessaris, els programes pedagògics que treballen els valors democràtics, de tolerància i de llibertat.

Després d'un temps d'estar exposada, la mostra va patir un acte vandàlic que va provocar greus desperfectes en alguns dels plafons, com encara es pot apreciar si visitem els jardins colomenques on està exposada. "No sabem les motivacions de l'atac", afirma Bernal, "però, en qualsevol cas, aquest tipus d'accions no tindrien lloc en una societat basada en el respecte i la tolerància".

A l'entrada del camp de Buchenwald, encara es pot llegir el lema que donava la trista benvinguda a les deportades: "*Jedem das seine*" (en català, *A cadascú el que li pertoca*). Ara, els pertocuen l'homenatge, la memòria i la dignitat. ◀

Literatura per la memòria jove

La història de les guerrilles que van lluitar contra el feixisme en acabar la Guerra Civil ha estat, massa sovint, desplaçada dels relats oficials. Amb 'Homes del Bosc: una història dels maquis', Francisco Collado intenta arribar al públic més jove, poc familiaritzat amb aquests episodis

Pedro González

Parlar de la guerrilla antifranquista ens porta, sens dubte, a topar contra un mur d'oblit. Amnèsia històrica, continuada per un pacte de silenci durant la transició. A la dita "la Història l'escriuen els vencedors", cal afegir-hi, en aquest cas, la cortina de fum creada per una successió de governs interessats a "fer creure que tot estava bé, que el règim anterior havia acabat". Així ho assegura Francisco Collado Cerveró -historiador i bibliotecari a la Universitat de València, autor d'*Abriendo puertas* (una història de l'okupació a València) i d'*Un país al desert* (sobre el conflicte sahrauí) - quan parlem amb ell sobre *Homes del bosc: una història dels maquis*.

El narrador ha triat la forma del relat juvenil de divulgació històrica i el treball va especialment dirigit a joves d'entre dotze i divuit anys. Segons les seves paraules, és "un intent d'apropar a la gent més jove una sèrie de problemàtiques i fets històrics que normalment no s'estudien a l'institut". El llibre "barreja literatura i divulgació històrica". Collado celebra que comenci a haver-hi "una mica d'informació amb el tema de la guerrilla antifranquista", però insisteix que, a les escoles, "es parla de la Guerra Civil, de la postguerra, del franquisme, però la guerrilla del maqui ni tan sols s'esmenta".

La trama se centra en una família que viu als Ports, comarca de l'interior de Castelló. Són avi i àvia els qui expliquen als seus néts una part desconeguda de la història familiar. Ho fan a través d'unes cartes del seu besavi Pere Solsona, amagades fins aleshores. Als escrits, relata les vivències durant la guerra, la guerrilla, l'exili i la repressió franquista. Paral·lelament, narra com es van establir les diverses agrupacions guerrilleres.

De bosc

"La guerrilla sorgeix a partir del 1939, quan comencen a haver-hi zones ocupades per l'exèrcit franquista", explica Collado. "Hi havia gent que es tirava a la muntanya, per fugir o per fer-los front". Durant la tardor de 1944, a les acaballes de la Segona Guerra Mundial, molts integrants de l'exèrcit republicà a l'exili s'organitzen en l'operació Reconquesta d'Espanya dirigida pel PC i entren per diferents punts dels Pirineus. L'intent va ser un fracàs i va implicar multitud de baixes i detencions. "Molts d'aquests guerrillers van entrar després a la

península; així es va generar el germen de les diferents agrupacions guerrilleres que es van dispersar per tot l'Estat", apunta Collado.

Era època de postguerra, penúries i repressió per al bàndol perdedor: "La població estava farta i cansada, però, sobretot, sotmesa". Fent referència a la guerrilla, continua: "Les condicions en què vivien i combatien eren penoses; amagats al bosc i, moltes vegades, sense armament". I subratlla: "Ara costa fer creure a la gent més jove que podien sobreviure de la manera que ho feien a la muntanya". A tot això, calia afegir-hi les condicions psicològiques.

L'esperança de la intervenció aliada

Els maquis van resistir amb l'esperança que, una vegada derrotat el nazisme, els països aliats no permetrien un Estat espanyol amb un règim feixista. Però el mateix De Gaulle va reconèixer el dictador i, després, ho van fer la resta de països vencedors de la contesa mundial. Collado especula que "tenien por que aquests grups tombessin el franquisme i s'instaurés un Estat socialista". Assenyalava França i denuncia que, acabada la Guerra Civil, "el país de la llibertat va acollir les persones exiliades amb les portes dels camps de concentració obertes... per, després, tancar-les". L'autor també apunta a la transició espanyola, que "va manipular el passat fent creure, amb el seu silenci, que la guerrilla no havia existit", i denuncia que "alguns dirigents del PC, que havien canalicat moviments guerrillers, després no la van reconèixer".

Sorpresos per l'absència de les dones al títol del llibre, l'autor explica que "està documentat que, en aquests grups guerrillers, hi va haver dones, encara que en nombre minoritari. Però, sobretot, les dones van participar en grups de suport, com a enllaços, transferint informació o com a correus. Moltes ho van pagar amb presó i tortures". I conclou: "Tota la societat estava sotmesa, no solament per la Falange, l'Església i la Guàrdia Civil, sinó també per una societat masclista on la dona tenia un paper secundari, sovint també dins els grups de l'esquerra".

Com a annex al llibre, s'inclou una proposta didàctica dirigida a alumnes i professorat, confeccionada per Núria Mestre, que proposa activitats i exercicis. Les il·lustracions són de Nacho Ignatus, el disseny i la maquetació, d'Isra Fuster. També hi han col·laborat els historiadors Andreu Ginés i Josep Villarroya. ◀

Segons l'autor, "ara costa fer creure a la gent més jove que els guerrillers podien sobreviure de la manera que ho feien a la muntanya"

Fotografia d'un grup de maquis / ARXIU

KEEP CALM AND WATER IDEAS

Lab COOP

Laboratori d'Emprenedoria Social Cooperativa

www.labcoop.coop

COS cooperativa de salut

Diferents branques de la medicina convencional i la medicina natural treballant en sinèrgia, promovent l'autogestió de la salut i la prevenció.

eco GRUP COOPERATIU

bodega La Risa

OBRIU CADA DIA

AV. VALLCARCA 81

RÀDIO PICA. CRÍTICA, COMPROMÍS I CREATIVITAT LLIURE DES DE 1981

www.radiopica.net

Periodisme és publicar allò que algú no vol que publicis

La resta són relacions públiques

George Orwell

RESSENYES

La intrahistòria del cas Snowden

Ignasi Franch
@ignasifranch

CINEMA
Citizenfour
Directora: Laura Poitras
Gènere: documental
Durada: 114 minuts

La història d'Edward Snowden, un consultor tecnològic subcontractat pels serveis d'intel·ligència estatunidencs, va generar una intensa cobertura mediàtica. El protagonista va tenir accés a informació relativa als programes de vigilància de la ciutadania impulsats pel govern i els seus aliats. Segons explica ell mateix, les constants invasions de la privacitat, dutes a terme de manera massiva, indiscriminada i sense avals judicials, el van impulsar a convertir-se en informant.

Citizenfour mostra com Snowden cerca ajut per difondre part de la informació recollida. La seva interlocutora acaba sent la documentalista Laura Poitras, monitoritzada després d'haver signat una mirada crítica de l'Iraq ocupat, *My country, my country*. L'autora opta per convertir aquest intercanvi en una pel·lícula eixuta, que ressegueix el procés de posada en contacte, de difusió d'informació i d'inici de la persecució governamental del dissident. El nucli de la pel·lícula són les reunions entre l'informant, la realitzadora i dos periodistes vinculats al diari *The Guardian*, sempre en una habitació d'hotel de Hong Kong. Posteriorment, tornen els intercanvis d'impressions *online*, propis de l'era de les telecomunicaci-

ons interceptables de la qual tracta l'obra. Quan apareix físicament, l'activista pren cos com una persona decidida però humana: quan comencen els intents d'extradició, sent la comprensible por de la captivitat i l'assetjament.

Potser alguns públics esperaran un documental menys glacial, que retrati d'una manera més càlida el filtrador, que detalli les revelacions que va fer en lloc d'apostar per al·lusions (ja prou inquietants) sense explicacions afegides. La proposta és un xic esquiva, una introducció a la claveguera dels secrets institucionals. Amb tot, Poitras aconsegueix una notable adequació entre fons i forma. Ens mostra un món on les llibertats es destrueixen d'una manera silenciosa i neta. El cas Snowden sembla la intrahistòria d'un *thriller* de la globalització com *El caso Bourne*, situat en hotels i aeroports, sense necessitat de persecucions aparatoses ni trets... perquè, sovint, la diplomàcia i la justícia donen suport, de manera diàfana, a un sistema filototalitari de vigilància total. Per molt que el film hagi guanyat el premi Oscar al millor documental, la seva difusió limitada sembla insuficient per transformar un debat públic estatunidenc en què, en realitat, podrien coincidir l'esquerra defensora dels drets civils i la dreta més *libertarian*. ◀

Pensament a base d'e-book'

Oriol Fuster Cabrera
@oriolfc

D'edició en format electrònic a càrrec del digital cultural Núvol, *Llibres que fan idees. Els principals títols per entendre el món d'avui* és una aproximació -de punt de partida acadèmic i caràcter final divulgatiu- a algunes de les aportacions de pensament aparegudes des dels anys 80 fins a l'actualitat en àmbits com la política, la filosofia, la sociologia i, fins i tot, la lingüística.

Hi trobem referenciats noms com Tony Judt, historiador britànic responsable de les anàlisis social i intel·lectual de l'Europa posterior a la Segona Guerra Mundial, Edward Said, crític literari i musical palestí que encunyà sota el nom d'*orientalisme* la macedònia de tòpics i falses imatges d'Occident envers Orient i l'anàlisi de com això construeix les respectives identitats. També hi apareixen l'estudiós italià del rerefons cultural del marxisme Giacomo Marramao o el rei eslovè de la reflexió *pop*, Slavoj Žižek.

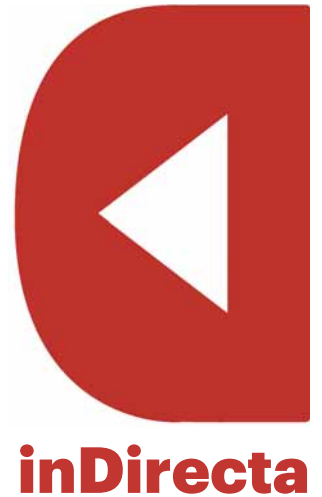
Noms, pensament... obra. La publicació presenta, a més, un comentari de llibres bàsics que faciliten la introducció en

aquest àmbit a la persona interessada. També inclou necessàries proximitats culturals i geogràfiques, com l'escriptor nord-català Joan-Lluís Lluís o l'historiador barceloní Josep Fontana, de caràcters molt rellevants i poc presents encara fora de certs àmbits.

De l'altermundialització als canvis de model albirables a partir de les crisis, del paper de la universitat a les identitats, de la pervivència, o no, d'escoles com el republicanisme o la democràcia. Història contemporània i pensament són les principals línies de recerca d'Enric Pujol i Jordi Riba, coordinadors d'un volum que aglutina el treball d'una vintena de persones vinculades a l'àmbit acadèmic i periodístic. ◀

LLIBRE
Llibres que fan idees
Coordinadors: Enric Pujol i Jordi Riba
Pàgines: 219

/ EFF

“Sense neutralitat a la xarxa, Internet seria com una televisió per cable”

Griselda Casadellà
@grizlda

Què és la neutralitat de la xarxa?

Rainey Reitman (R. R.): És la idea que els Proveïdors de Serveis d'Internet (ISP) que controlen l'accés a Internet no han de poder prioritzar un tràfic determinat en detriment d'altres. Si una web com Amazon, per exemple, volgués oferir un munt de diners a Comcast -que és un gran ISP dels Estats Units-, amb la neutralitat, no podria aconseguir que la seva pàgina carregués més ràpid que la pàgina de l'Electronic Frontier Foundation (EFF) o que la vostra. Però, recentment, la FCC, l'agència governamental de regulació dels EUA que tracta aquesta qüestió, ha dit que les regles han de garantir una Internet oberta i no permetre que les empreses prioritzin continguts determinats. Ho ha fet després de rebre quatre milions de cartes i diverses peticions públiques.

I si la FCC no hagués optat per una Internet oberta i neutral?

R. R.: No respectar la neutralitat de la xarxa seria terrible, ja que produiria una esquinçada a Internet: d'una banda, hi hauria les grans companyies, que pagarien molts diners per tenir webs amb una velocitat de càrrega ràpida; de l'altra, tota la resta, que patirien una lentitud terrible en la càrrega de les nostres pàgines. Això seria molt perjudicial per a empreses emergents, associacions de periodistes, organitzacions sense afany de lucre o, senzillament, usuaris que volen penjar continguts pel seu compte. Que tothom pugui publicar una pàgina és el que fa que Internet sigui una cosa extraordinària.

Lisa Wright (L. W.): De facto, la web es convertiria en una mena de televisió per cable. I és que els ISP sempre han volgut -i ho voldran en un futur- fer negoci. Malgrat el darrer dictamen, segur que en un futur tornaran a pressionar la FCC perquè legisli a favor seu.

Però, volem que la llei reguli Internet?

R. R.: Ho volem i no ho volem; hi ha pros i contres. Ara mateix, el risc que els grans proveïdors minvin la nostra capacitat de mantenir un accés obert a la World Wide Web és tan gran que necessitem

fer alguna cosa. No volem que la FCC es converteixi en un ens governamental que controli Internet, sinó un terme mig: donar-li prou autoritat per assegurar que pot actuar en cas que les empreses proveïdores ataquin la neutralitat. Però no volem una autoritat il·limitada que reguli allò que pot o no pot succeir a la xarxa.

Quins perills per als drets digitals tindrem en el futur?

R. R.: Cada cop fem més coses des d'aplicacions mòbils i moltes d'elles presenten problemes de privacitat i de seguretat. No sols pels termes d'ús que hem d'acceptar, també per les dades o els contactes que ens poden treure sense que ens n'adonem (on som a cada moment, per quines xarxes ens connectem...) i que poden ser transferits a altres. Ara tenim llibres a la prestatgeria, però, d'aquí a molts anys, potser només tindrem una mena de Kindle o el que s'inventi Apple.

I això també planteja alguns dubtes?

R. R.: Molts interrogants. Per exemple: podem vendre aquests llibres? Podem deixar-los als nostres amics? Les anotacions que hi fem, es transferiran automàticament a la persona que n'és propietària?

L. W.: D'altra banda, moltes empreses ja instal·len dispositius que monitoritzen tot el consum d'electricitat de les cases, cosa que resulta molt reveladora: podem saber quin aparell de televisió es mira i a quins moments del dia. I les empreses poden emmagatzemar aquestes dades amb la promesa que les mantindran en secret, però...

R. R.: Però pot ser que no ho facin. Finalment, vivim en una societat digital basada en contrasenyes i molta gent, en lloc d'usar un gestor de claus -com caldria fer-, integra Google i Facebook com a identificadors universals. D'aquesta manera, podem acabar tenint una única identitat, que serà totalment rastrejable per part dels governs o de qui sigui. És un tema complicat perquè estem arribant a un moment límit en què això succeirà sense que puguem aturar-ho. ◀

Rainey Reitman i Lisa Wright

Activistes en defensa dels drets civils a Internet

Electronic Frontier Foundation (EFF) és un referent en la defensa dels drets civils a Internet. Fundada, entre d'altres, per John Perry Barlow, autor del cèlebre manifest *Declaració d'Independència del Ciberespai*, l'organització va néixer el 1990 als Estats Units i treballa amb vocació internacional perquè es respecti la privacitat, la llibertat d'expressió i la innovació en l'ús de les noves tecnologies. Finançada per les seves associades (25.000 arreu del món), EFF no accepta diners del govern perquè la seva funció és "obligar-lo a rectificar quan s'extralimita o no actua amb transparència". Precisament, una de les seves campanyes denuncia la vigilància digital de l'NSA -sobretot a partir de les filtracions d'Edward Snowden-, davant el qual ha redactat, amb altres col·lectius i especialistes, els tretze principis que hauria d'incloure qualsevol llei que protegeixi la privacitat. Rainey Reitman, directora d'activisme de l'EFF, i Lisa Wright, formadora en eines d'criptació de l'entitat, reflexionen al voltant d'aquesta batalla democràtica.